लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बुद्धभुमी नगरपालिका, कपिलवस्तु

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

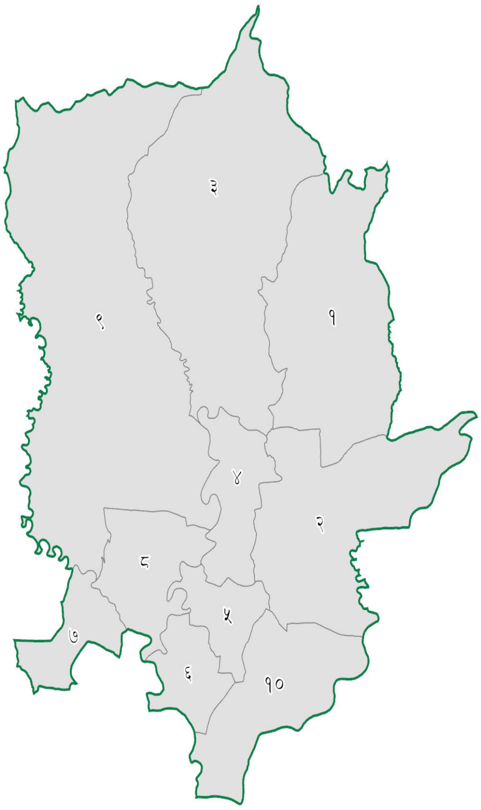

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बुद्धभुमी नगरपालिका, कपिलवस्तु

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be A Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता
(CORE VALUES)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८०।८१ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)
महालेखापरीक्षक

२०८२ वैशाख

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2081/82 मिति : २०८२-२-९

च.न.:FAR/2080-81/LOC/648

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

श्री प्रमुखज्यू,
बुद्दभुमी नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
कपिलवस्तु।

कैफियतसहितको राय

हामीले यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौं।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससंग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरु समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ लगायत सम्वन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. नगरपालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कन गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। पालिकाले पेश गरेको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०) मा अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त भएको सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु.२९ करोड ९९ लाख ४८ हजार, वालविकास कार्यक्रमको रु.२३ लाख ८७ हजार,राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजनाको रु.८ लाख ११ हजार,महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको रु.११ लाख ९५ हजार र स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रु.५० लाख १ हजार समेत रु.३० करोड ९३ लाख ४२ हजार समावेश गरेको छैन।

२. नगरपालिकाको रु.२ अर्ब ९ करोड ३७ लाख १२ हजार लेखापरीक्षण गरिएकोमा रू.३ करोड ७८ लाख ७२ हजार बेरुजू देखिएको छ। सो सम्बन्धमा रु.२ लाख ५८ हजारको प्रतिक्रिया उपर कारबाही भई बाँकी बेरुजु रु.३ करोड ७६ लाख १४ हजारमध्ये असुल गर्नुपर्ने रू.१ करोड ४७ लाख ५२ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.१ करोड १९ लाख १५ हजार र नियमित गर्नुपर्ने रु.१ करोड ९ लाख ४७ हजार रहेको छ। गत वर्षसम्म रु.१८ करोड ७९ लाख १५ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा यस वर्ष रु.१३ लाख २० हजार फस्यौंट भई सम्परीक्षणबाट कायम रु.२ लाख ७८ हजार समेत हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु.२२ करोड ४४ लाख ८७ हजार रहेको छ।बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने बुद्दभुमी नगरपालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिताअनुसार हामीले काम गरेका छौं। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त भएका आधार र प्रमाणहरू राय व्यक्त गर्न पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्नेमा विश्वस्त छौं।

अन्य बेहोरा

यो नगरपालिकाको लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, लक्ष्यअनुसार असुली नभएको, कर्मचारीको दरबन्दी अनुसार स्थायी पदपूर्ति नभएका कारण विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा असर परेको, अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, वितरणमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको लगायतका बेहोरा यस लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन को जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम वित्तीय जिम्मेवारी र जवाफदेहिता जिम्मेवार व्यक्तिमा रहेको हुन्छ। त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट लागु भएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा त्रुटीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी बुद्दभुमि नगरपालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ। नगरकार्यपालिका, नगर प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय विवरण समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडारहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी रायसहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम लेखापरीक्षण कार्यसम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(नारायण एम.सी.)

नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौंट			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
४१	१२२	३,७८,७२,००४	०	७४	२,५८,०२८	०	४१	४८	३,७६,१३,९७६	१,४७,५२,२२१	१,०९,४६,५७१	१,१९,१५,१८३	०	०	२,२८,६१,७५४	०

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
कपिलबस्तु	१८,७९,१५,००८	०	१३,२०,७२४	१८,६५,९४,२८४	२,७८,८७६	३,७६,१३,९७६	२२,४४,८७,१३६

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०८०/८१	१५	सामाजिक सुरक्षा	८०,५२९
२	२०८०/८१	२२	विज्ञापन बोर्डको कोष खाता	१,३४२
३	२०८०/८१	३१	राजश्व दाखिला	३४,२८९
४	२०८०/८१	२१	बैठक भत्ता	८४,१५०
५	२०८०/८१	३७	गैर सरकारी संस्थाबाट खरिद	२३,७१८
६	२०८०/८१	३०	कर्मचारी तथा पदाधिकारीको बैठक भत्ता	३४,०००
७	२०७९/८०	४५	नगरपालिका चालुतर्फ	६,४३,५५८

८	२०७९/८०	४४	आन्तरिक लेखापरीक्षण बेरुजु	४५,७३०
९	२०७७/७८	२७	प्राविधिक मूल्यांकनबाट कायम परिमाण:	१,१७,०७७
१०	२०७७/७८	१६	पूर्वनिर्धारित क्षतिपूर्ति :	२२,४८४
११	२०७७/७८	१८	पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति :	१,२४,३३०
१२	२०७७/७८	२२	दररेट फरक:	२,६७,५४५
१३	२०७७/७८	२०	एज बिल्ट ड्रइङ्ग :	२५,०००
१४	२०७७/७८	१४	पेश्की	७५,०००
जम्मा				१५,७८,७५२

लेखापरीक्षण बक्यौता नरहेको

(८०५४९४०४३०० - बुद्दभुमी नगरपालिका, कपिलवस्तु)

परिचय

१ **परिचय**

(क) कार्यालय परिचय :- स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्दै स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले यस पालिकाको स्थापना भएको हो। स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु पालिकाको उद्देश्य रहेको छ।यस पालिकामा १० वडा३६६.६७ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ७६५०७ जनसंख्या रहेको छ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८१ ।१०।३ देखि २०८१ ।१०।५ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको विनियोजनतर्फ, राजस्वतर्फ धरौटीतर्फ , अन्य कारोबारतर्फ, आय – व्ययतर्फ को गरी जम्मा रु. २ अरव ९ करोड ३७ लाख १२ हजारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची – २ मा संलग्न छ ।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **वित्तीय विवरण परीक्षण**

२.१

वित्तीय प्रतिवेदन - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ बमोजिम यस पालिकाले प्राप्त गरेको आय, अनुदान तथा सहायता समेत स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणालीबाट तयार भएको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को वित्तीय प्रतिवेदन देहाय बमोजिम रहेको छ

आ.व. : २०८०/८१ अवधी : २०८०/०४/०१ - २०८१/०३/३१					
प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)					
क्र.स./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	चालु आ.ब.को कारोबार		गत आ.ब. को कारोबार	
		नगद	जम्मा	नगद	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति				
११०००	कर	१८,८६,१५,१८६.०९	१८,८६,१५,१८६.०९	१६,७६,३४,८४२.७१	१६,७६,३४,८४२.७१
१३०००	अनुदान	५३,२६,३२,२९३.६२	५३,२६,३२,२९३.६२	६०,८२,१०,०३८.८०	६०,८२,१०,०३८.८०
१४०००	अन्य राजस्व	१,८६,०४,७८४.८७	१,८६,०४,७८४.८७	३,३१,५०,१३६.५४	३,३१,५०,१३६.५४
१५०००	विविध प्राप्ति	३,४८,२१८.५३	३,४८,२१८.५३	४०,६०८.००	४०,६०८.००
क	कुल जम्मा प्राप्ति	७४,०२,००,४८३.११	७४,०२,००,४८३.११	८०,९०,३५,६२६.०५	८०,९०,३५,६२६.०५
३	चालु	४९,४१,१८,५९३.२४	४९,४१,१८,५९३.२४	५१,३९,७७,८६०.६२	५१,३९,७७,८६०.६२
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा	२८,५०,४८,३१६.२४	२८,५०,४८,३१६.२४	१५,६२,९४,९९२.६२	१५,६२,९४,९९२.६२
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग	११,०४,४५,८३४.००	११,०४,४५,८३४.००	१०,९१,९५,२३८.००	१०,९१,९५,२३८.००
२५०००	सहायता (Subsidy)	८,६६,४५,६८७.००	८,६६,४५,६८७.००	२३,९६,४२,१२५.००	२३,९६,४२,१२५.००
२७०००	सामाजिक सुरक्षा	१,०७,८५,२०६.००	१,०७,८५,२०६.००	७६,९१,९७२.००	७६,९१,९७२.००
२८०००	अन्य खर्च	११,९३,५५०.००	११,९३,५५०.००	११,५३,५३३.००	११,५३,५३३.००
४	पूंजीगत	२४,०३,७४,०४५.००	२४,०३,७४,०४५.००	३१,०४,२५,३४९.००	३१,०४,२५,३४९.००
३१११०	भवन तथा संरचना	२,५६,७६,४१९.००	२,५६,७६,४१९.००	२,३२,७२,७५८.००	२,३२,७२,७५८.००
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स	७३,११,६९९.००	७३,११,६९९.००	१,०१,०१,०४२.००	१,०१,०१,०४२.००
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	२०,६३,६७,३८०.००	२०,६३,६७,३८०.००	२६,७४,६०,६२७.००	२६,७४,६०,६२७.००
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च	७,२७,६४२.००	७,२७,६४२.००	०	०
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च	२,९०,९०५.००	२,९०,९०५.००	९५,९०,९२२.००	९५,९०,९२२.००
ख)	कुल जम्मा भुक्तानी	७३,४४,९२,६३८.२४	७३,४४,९२,६३८.२४	८२,४४,०३,२०९.६२	८२,४४,०३,२०९.६२
ग)	बचत /कमी (ग = क-ख)	५७,०७,८४४.८७	५७,०७,८४४.८७	(१,५३,६७,५८३.५७)	(१,५३,६७,५८३.५७)
घ)	धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)	(१,२७,००,०६०.०६)	(१,२७,००,०६०.०६)	१,७४,७७,९९१.६९	१,७४,७७,९९१.६९
घ.१)	कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी				
ङ)	यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)	(६९,९२,२१५.१९)	(६९,९२,२१५.१९)	२१,१०,४०८.१२	२१,१०,४०८.१२

च)	गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात	१९,२३,६२,२९३.३८	१९,२३,६२,२९३.३८	१९,०२,५१,८८५.२६	१९,०२,५१,८८५.२६
छ)	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन				
ज)	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)	१८,५३,७०,०७८.१९	१८,५३,७०,०७८.१९	१९,२३,६२,२९३.३८	१९,२३,६२,२९३.३

सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकार तर्फको IPFMS मार्फत आम्दानी र खर्चको आयव्यय विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

सि.नं.	आय	व्यय
स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	५००१३३०	५००१३३०
महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	११९५४२५	११९५४२५
सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	२९९९४७८७१	२९९९४७८७१
वालविकास कार्यक्रम	२३८७०८४	२३८७०८४
राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजना	८११०००	८११०००
जम्मा	३०९३४२७१०	३०९३४२७१०

२.२ **वित्तीय विवरण परीक्षण :** वित्तीय विवरणको यथार्थता - पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। स्थानीय तहको वित्तीय विवरण स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्छ। तर पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु. २९९९४७८७१,स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रु ५००१३३०, महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको रु ११९५४२५, वालविकास कार्यक्रमको रु २३८७०८४ र राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजना समेत गरी रु. ३०,९३,४२,७१०। एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेस गरेको छैन। तसर्थ पालिकामा हुने सबै आर्थिक कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश हुने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

३ बजेट तथा कार्यक्रम

३.१ **योजनाको प्राथमिकीरण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ। स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची ३ मा आयोजना प्राथमिकिकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पानदमुलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दीगो र वातावरणीय संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही प्राथमिकताका आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा निम्नानुसार १० वडाको लागि वडागत र पालिकास्तरका समेत कुल २७२ योजनामा वजेट विनियोजन गरेको छ।

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	योजना सङ्ख्या	रु.२० लाख माथिका योजना सङ्ख्या	रु.५ लाख देखि २० लाख सम्मका योजना सङ्ख्या	रु.५लाख भन्दा कमका योजना सङ्ख्या
१.	पालिकास्तरीय	१४१	३७	८७	१७
२.	वडा स्तरीय	१३१		५६	७५

उपर्युक्त विवरण अनुसार पालिकाले साना योजनाहरु सञ्चालन गरेको देखिन्छ। जसले गर्दा सञ्चालित योजनावाट प्रतिफल प्राप्त नहुनाका साथै चालु प्रकृतिक खर्चमा बृद्धि भै लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत प्रश्न उठ्ने गरेको छ ।त्यसैगरी यो वर्ष सभाले पारित गरेका उल्लेखित योजना मध्ये २५५ योजनामात्र कार्यान्वियन भई १७ योजना कार्यान्वियन हुन नसकी शुन्य प्रगति देखिएको छ। तसर्थ पालिकाले प्रतिफलमुखि र रोजगारी सृजना गर्ने खालका ठूला योजनाहरु पनि कार्यान्वियन गर्नुपर्दछ।

३.२ **त्रैमासिक खर्चः** कार्यालयको लागि स्विकृत वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम अनुसार प्रत्येक त्रैमासिकमा खर्च गर्ने वजेटको अनुमान गरिएको र सोही बमोजिम खर्च गर्नुपर्नेमा कार्यालयले कुल खर्चको तुलनामा प्रथम त्रैमासिकमा ०.०६ प्रतिशत,दोस्रो त्रेमासिकमा १.६९ प्रतिशत, तेस्रो त्रैमासिकमा ३२.३९ प्रतिशत तथा चौथो त्रैमासिकमा ६५.९६ प्रतिशत खर्च गरेको देखिन्छ। कुल खर्चको तुलनामा आषाढ महिनामा ३०.६३ प्रतिशत खर्च गरेको छ। शिर्षकगत त्रैमासिक खर्च निम्नानुसार रहेको छ।

(रकम रु हजारमा)

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				आषाढ महिना
		प्रथम	दोस्रो	तेश्रो	चौथो	
पुँजीगत खर्चतर्फ	२४०३७४	१४२	४०६९	७७६१२	१५८५४९	७३६३०
प्रतिशत	१००	०.०६	१.६९	३२.२९	६५.९६	३०.६३

वार्षिक कार्यक्रम अनुसार चौमासिक रुपमा खर्चको प्रकृति हेर्दा कुल खर्चमध्ये चौथो त्रैमासिकमा ६५.९६ प्रतिशत तथा आषाढ महिनामा ३०.६३ प्रतिशत खर्च भएको देखियो। यसरी आर्थिक बर्षको अन्त्यमा खर्चको भार बढी हुँदा प्रशासनिक कार्यबोझ बढी हुने, अनुगमन तथा निरीक्षण हुन नसकी कामको गुणस्तर कायम गर्न कठिनाई हुने भएकोले कार्यालयले त्रैमासिक लक्ष्य अनुसार खर्च व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखियो।

३.३ **क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। यस पालिकाको २०८०।८१ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ।

क्र.स	क्षेत्र	बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत कूल खर्चको तुलनामा
१	आर्थिक विकास	५४११४०००	३४३१३४९०	४.६७
२	सामाजिक विकास	४८७६४८०००	४१२९९४७६२.६०	५६.२२
३	पूर्वाधार विकास	२२३२४७०००	१८००३१६५६	२४.५१
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	२३९५१०००	७०९२९५६	०.९७
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१३०१०२७५०	१०००५९७७३.६४	१३.६३
जम्मा		९१९०६२७५०	७३४४९२६३८	१००

पालिकाले कुल बजेट विनियोजनको तुलनामा ७९.९१प्रतिशत खर्च गरेको छ। त्यस्तै सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये कुल खर्चको तुलनामा सामाजिक विकास क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी ५६.२२ प्रतिशत र सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र सबैभन्दा घटी ०.९७ प्रतिशत खर्च गरेको छ। पालिकाले क्षेत्रगत रुपमा सन्तुलन कायम गरी बजेट विनियोजन एवमं खर्चको व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।

३.४ **योजना तथा वजेट कार्यान्वयन** - यस योजना तथा बजेटमा देखिएका प्रमुख व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन:

• अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ मा पालिकाले मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेतापनि खाँका अनुसार बजेट तयार गरेको छैन। साथै दीगो विकासको लक्ष्यलाई स्थानीय तहमा आन्तरिकीकरण गर्न आवधिक योजना तयार गरी लागू गरेको समेत छैन।

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ तथा पालिकाको विनियोजन ऐन,२०८० अनुसार यस वर्ष सभाबाट स्वीकृत भएका २७ वटा योजना तथा कार्यक्रकमको रु १ करोड ४ लाख ४६ हजार बजेट घटाइ बजेट निर्माणको बेला छनौट प्रकृयामा नपरेका थप ६० वटा योजना तथा कार्यक्रममा २ करोड ५१ लाख १ हजार रकम रकमान्तर गरेको देखियो। सभाबाट पुर्वाधारका योजना छनौट गरेकोमा छनौट भएको योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वियन हुन नसक्नाको आधार र कारण उल्लेख गरेको देखिएन। रकमान्तर रकम कुल वजेट बिनियोजन रु ९१ करोड ९० लाख ६२ हजारको तुलनामा २.७३ प्रतिशत हुन्छ। आर्थिक वर्षको अन्तमा रकमान्तर गर्ने परिपाटीमा सुधार भएको कार्यक्रम, वजेट तर्जुमा र कार्यान्वियनलाई व्यवस्थित गरी रकमान्तर गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ। साथै रकमान्तर गरेको रकम मध्ये निम्नानुसार १० योजनामा रु. ५४ लाख २० हजार खर्च गरेको देखिएन।आवश्वकताको आधारमा रकमान्तर गरिसकेपछि खर्च नहुँनाको कारण उल्लेख गरेको छैन। खर्च नहुने नयाँ योजनामा बजेट रकमान्तर गर्नु उचित देखिएन।

क्र.स.	योजनाको नाम	रकम रु हजारमा
१	उद्यमशिल कृषि तथा पशु तालिम सामग्री वितरण	१५०
२	शैक्षिक सामाग्री पर्दशनी कार्यक्रम	३००
३	करदाताहरुको अनलाईन सफवेयरमा करदाता प्रविष्टि कार्य	२००
४	सशस्त्र प्रहरीवल नेपाल नम्बर २८ गण हेका कपिलवस्तु	३००
५	जयनगर स्वास्थ्य चौकीमा जेनेरेटर खरिद	१५०
६	सडक बत्ती लागत साझेदारी	५००
७	टिक्कर चंघाट अधुरो सडकमा माटो पटान निर्माण तथा वार व्यवस्थापन	२००
८	वडा नं. ४ सिँचाई कुलो व्यवस्थापन	१०००
९	वडा नं.१० को सिँचाईको लागि विद्युतीकरण	११२०
१०	विद्युत प्राधिकरण संग लागत साझेदारि कार्यक्रम	१५००
जम्मा		५४२०

३.५ **लक्ष्य प्रगति** : पालिकाले त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, प्रदेश तथा केन्द्रीय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा त्रैमासिक प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति तयार गर्नु पर्दछ ।नगरसभाबाट स्वीकृत भएको योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वियन गरी तथा लक्ष्य अनुसारको प्रगति हासिल गर्नुपर्नेमा छनौट भएका योजना तथा कार्यक्रम मध्ये शुन्य तथा २५ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रगति भएका योजनाको कारण समेत खुलाएको छैन। वार्षिक लक्ष्य तोकी बजेट विनियोजन समेत भएको अवस्थामा योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी प्रगति हासिल नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ।

कार्यक्रम/योजना	कुल कार्यक्रम	वार्षिक प्रगति स्थिति				
		शून्य प्रगति	२५%सम्म प्रगति	५०% सम्म प्रगति	७५% सम्म प्रगति	७५% भन्दा बढी प्रगति
कार्यक्रम संख्या	२७२	१७	७	५	४०	२०३

४ आन्तरिक नियन्त्रण प्रमाणी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकाले त्यस्तो प्रणाली तयार गरी लागु गरेको पाईएन। यस सम्वन्धमा देखिएका केही व्यहोराहरु देहाय बमोजिम रहेका छन:

• पालिकाबाट सञ्चालित आयोजनाको मर्मत सम्भारको लागि मर्मत सम्भार कार्यविधि तर्जुमा गरेको पाइएन ।

• पालिकाले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सक्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरि सोको निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख राखेको छैन ।

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(७) वमोजिम सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्नेमा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी भित्रमात्र यस्तो सुनवाई वा परीक्षण सीमित गरेको अवस्था समेत छ ।

• आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा ३३ (४) मा प्रत्येक ३ महिनामा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरि सोको प्रतिवेदन दिनुपर्नेमा पालिकाले बार्षिकरुपमा आन्तिरक लेखापरीक्षण गराइ प्रतिवेदन लिएको देखियो ।

• ठेक्का वा उपभोक्ताबाट हुने कामको निर्माण सुरु गरेको मिति, लागत अनुमान, सम्पन्न हुने मिति लगायत विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता तयार गरेको पाइएन ।

• पालिकाले कृषि तथा पशुसँग सम्बन्धित सामग्री, लघुउद्यम विकास सम्बन्धी सामग्री तथा अन्य अनुदान वितरण गर्दा लाभग्राहीको पहिचान खुल्ने गरी नागरिकता नम्बर तथा सम्पर्क नम्बर समावेश नगरी नाममात्र उल्लेख गरी भरपाई गराई वितरण गर्ने गरेको देखियो ।

• पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यिवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन ।

• अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाईएन ।

• विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रीत भई वितणमुखि रहेको पाईयो ।

• कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्वर राखि प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाईएन ।

• सुशासन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली २०६५ को दफा १४ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरुको कार्यान्वियन स्थिती अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाईएन ।

• पालिका भित्रका विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरेको छैन भने अनुगमन समेत गरेको देखिने अभिलेख राखेको छैन ।

• संस्थागत विद्यालयहरूको दर्ता, नवीकरण, शुल्क निर्धारण, वर्गीकरण लगायतका अभिलेख व्यवस्थित तवरले राखेको पाइएन ।

• आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा सोही नियमावलीको नियम ९४, ९५ र ९६ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने, सो को निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेमा यस वर्ष जिन्सी निरीक्षण गरेको छैन।

•आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । विविध खर्चतर्फ पालिकाले रू २४ लाख ९८ हजार खर्च गरेको छ। खर्चको मापदण्ड निर्धारण गरी यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

• संस्थागत विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको तथ्याङ्क IEMIS अद्यावधिक गरेको छैन ।

तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुद्ढ्ढ वनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

५ कानून निर्माण एवं कार्यान्वयन

५.१ **कानून र सञ्चालन स्थिति** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ। जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट विभिन्न नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म २० वटा ऐन, ४ वटा नियमावली, ५३ कार्यविधि, ११ वटा निर्देशिका र २ वटा नीति सहित ९० वटा कानुन निर्माण भएको विवरण पेश भएको छ।

५.२ **न्यायिक समिति** :स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ।तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतवर्ष फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी

१४ वटा रहेको,यो वर्ष थप ५० विवाद दर्ता भएकोमा ३१ वटा फर्स्यौट भई ३३ वटा बाँकी रहेको देखिन्छ।न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ।

६ संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन

६.१ **दरबन्दी तथा पदपूर्ति** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ। संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित १२१ दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत सहित ६८ जना पदपूर्ती भएको देखिन्छ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका शिक्षा अधिकृत नवौं तह,,सि.डि.ई.नवौं,अधिकृत प्रशासन तथा प्रशासन सहायक पाचौं,सहलेखापाल, सव ईन्जिनियर,असि.सव ईन्जिनियर,कृषि अधिकृत, पशुसेवा अधिकृत,हेअ,पहेन लगायत विभिन्न ३३ पद रिक्त रहेको देखिन्छ।रिक्त पदहरुमा प्रदेश लोकसेवा आयोगमा माग गरेको भएता पनि पदपूर्ति भई नआएको पालिकाले जनाएको छ। दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ। तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

६.२ **तलवी प्रतिवेदन** – लुम्बिनी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८० को दफा ४७ को उप दफा ४ वमोजिम तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरित चालु अन्तर्गत स्वास्थ्य तर्फ ५८ कर्मचारीको रु ४ करोड ६ लाख ४ हजार र पालिकाका चालुतर्फ ४३ जना कर्मचारीको रु २ करोड ७० लाख ३४ हजार गरी रु ६ करोड ७६ लाख ३८ हजार खर्च लेखेको छ ।तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्दा पाउने भन्दा बढी तलब भत्ता ग्रेड भुक्तानी हुन सक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर तलब भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्दछ।

७ सहकारी अनुगमन

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक वार्षिक प्रतिवेदन पालिकाकामा बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरणअनुसार पालिका भित्र 62 वटा सहकारी संस्था रहेका छन। जसमध्ये कोपोमिसमा प्ररम्भिक तथ्याकंमा प्रविष्ट गर्ने सस्थाको संख्या ४० वटा रहेको छ।पालिका भित्रका बाँकी सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS)मा विवरण दाखिला गरेको पाइएन। त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरेको देखिएन।जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन। तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ ।

८ खर्चको अवस्था

खर्च वृद्धि - पसिलका चालु प्रकृतिका काम खर्च शिर्षकहरुमा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा यस आर्थिक वर्षमा खर्च रकम वृद्धि भएको देखिन्छ। कार्यालयले खर्च वृद्धि भएकोमा सोको कारण खुलाएको छैन। खर्च बृद्धिको कारण बेगरको खर्चलाई नियन्त्रणमा राखी मितव्ययिता अपनाउनु पर्दछ । पालिकाले कार्यपालिकाको २०७९।६।९ को निर्णय र मापदण्ड स्वीकृत गरी कार्यालयका कर्मचारीहरुलाई कार्यालयमा ल्याडलाइन नभएकोले कर्मचारीले जनसम्पर्क गर्नुपर्ने भनी मासिक रु ६०० का दरले यस वर्ष ३९८२०० मा कर कट्टी गरी नगद भुक्तानी गरेको देखियो।कानून बमोजिम मात्र यस्तो सुविधा पाउने हुँदा कानून विना भुक्तानी गरेको नियमित नदेखिएको

(रु.हजारमा)

सि.नं.	खर्च शिर्षक	२०७९।८० को खर्च	२०८०।८१ को खर्च	कैफियत
१	करारका कर्मचारीको खर्च	१७२४६	१७५११	
२	वैंठक भत्ता	२४०१	२५६९	
३	जलपान	२६२३	२४९८	
४	इन्धन	३१८०	२५९०	
५	मसलन्द	५९०८	५७३६	
६	सञ्चार महशुल	८३७	११८५	कर्मचारीलाई मासिक ६००
जम्मा		३२१९५	३२०८९	

अनियमित भएको	३,९८,२००

९ आर्थिक सहायता

पालिकाले स्पष्ट मापदण्ड र कार्यविधि तर्जुमा गरी तथा बजेट विनियोजन गरेर मात्र आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ। तर पालिकाले यो वर्ष मापदण्ड र कार्यविधि तयार नगरी विभिन्न १९२ व्यक्तिहरुलाई अपाङ्ग,कमजोर आर्थिक अवस्था,पिडित एकल महिला,औषधी उपचार खर्च को लागि रु. ६९५०००।- आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ। वितरित सहायताको औचित्य पुष्ट्याई गरेको छैन। निश्चित विधि र मापदण्ड वेगर आर्थिक सहायता वितरण गर्ने प्रक्रियामा नियन्त्रण हुनु पर्दछ।

१० सेवा प्रवाह

यस वर्ष पालिकाबाट निम्नअनुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छ ।सेवाप्रवाह र कार्यसम्पादनको सुचक विना सेवा प्रवाहको थप विश्लेषण गर्न सकिएन। पालिकाको वार्षिक भौतिक लक्ष्य तोकी लक्ष्य अनुसार कार्य सम्पादन हुनुपर्दछ।

विवरण	निवेदन दर्ता	सिफारिस भएको संख्या
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	१२८	१२८
पञ्जिकरणतर्फ		
जन्मदर्ता	११२७	११२७
मृत्युदर्ता	४०२	४०२
बसाईसराई दर्ता	२२०	२२०
विवाह दर्ता	३१९	३१९
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	२३	२३
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण		
कालोपत्रे सडक निर्माण	३.४३ कि.मि.	३.४३ कि.मि.
सडक ग्राभेल	१०.३१ कि.मि.	१०.३१ कि.मि.
सडक नाली	७.१४ कि.मि.	७.१४ कि.मि.
पि.सि.सि. सडक	४.८३ कि.मि.	४.८३ कि.मि.
सिँचाई कुलो निर्माण	४.६ कि.मि.	४.६ कि.मि.

११ **सस्थाबाट खरिद तथा बितरण**

सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ को दफा ४६ तथा नियमावलीको नियम ९९ बमोजिम गैर सरकारी संस्थाबाट कार्य गराउदा तालिम,गोष्ठी,सेमिनार जस्ता कार्यक्रम मात्र प्रस्ताव लिई गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस वर्ष लायन्स क्लव अन्तराष्ट्रिय बहुजिल्ला ३२५(स्थायी लेखा नम्बनर ३०१५८६५१७) बाट पाँच वटा विद्यालयहरुलाई ५०० थान व्याग खरिदको बिल र बिद्यालयलाइ हस्तान्तरण गरेको प्रमाणको आधारमा रु ३७८२०० भुक्तानी दिएको देखियो। यस्तो जिन्सी सामाग्री खरिद र हस्तान्तरण पालिकाबाट गर्नुपर्नेमा सस्थाबाट गराउने कार्यक्रम राखि खरिद गरेको नियमित नदेखिएको रु

अनियमित भएको	३,७८,२००

१२ **अबण्डा बजेट**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय–व्ययको अनुमान पेसगर्नु पर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसार कार्यक्रमका लागि रु २ करोड २८ लाख ५० हजार कार्यक्रमिक अबण्डा बजेट व्यवस्था गरी कार्यपालिका तथा तोक आदेशबाट रु २ करोड ११ लाख २८ हजार खर्च गरेको छ। आगामी बर्ष सन्चालन हुने सबै आयोजना प्रत्येक बर्ष असार १० गतेभित्र बस्ने नगरसभाबाट नामनामेसी पारित गराएर मात्र खर्च गर्नुपर्दछ। तसर्थ बजेट व्यवस्थापनलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ।

आयोजना/ कार्यक्रम	बजेट बिनियोजन रु हजारमा	संख्या	खर्च रकम रुहजारमा
सिचाई कुलो/स्यालो ट्यूवेल जडान तथा मोटर जडान विभिन्न स्थान (नगर प्रमुखको परामर्शमा)	१५००	(विभिन्न स्थानमा)	१२१६
अत्यावशयकीय मर्मत तथा निर्माण कार्यका योजनाका लागि (नगर प्रमुखको सहमतिमा)	१००००	४०	९६१०
धाम/मन्दिर /मस्जिद (प्रमुखको स्वीकृतिमा सहयोग)	२०००	८	१८९३
समुदाय सँग ७०/३० कार्यक्रम	३९८०	८	३२८५
अति आवश्यकीय मर्मत सम्भार (वडास्तरीय) १० वडाको	५३७०	७०	५१२४
जम्मा	२२८५०	१२६	२११२८

१३ **वित्तीय समानिकरणबाट चालु खर्च**

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा २१ को उपदफा ४ मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूले उठाएको राजश्व र यस ऐन बमोजिम राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजश्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। नेपाल सरकार,अर्थमन्त्रालयको च.नं १२१ मिति २०७८-३-२७ को पत्रबाट वित्तीय समानीकरणको अनुदान रकमलाई प्रशासनिक खर्चको प्रयोजनमा प्रयोग गर्न मिल्ने नदेखिएको र स्थानीय सरकारले आफ्नो प्रशासनिक खर्च आफ्नो आन्तरिक राजश्व तथा राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट मात्र व्यहोर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। पालिकाले यस बर्ष समानिकरणबाट निम्नानुसारका चालु खर्चमा बजेट बिनियोजन गरी रु १ करोड २४ लाख २२ हजार खर्च गरेको देखियो। जुन रकम यस बर्ष समानिकरण अनुदान बापत प्राप्त भइ खर्च भएको रु १३ करोड ८२ लाख ८ हजारको ८.९८ प्रतिशत हुन आउछ। यस बर्ष पालिकाले आन्तरिक आय र राजश्व बाँडफाँडबाट रु २२ करोड ७६ लाख ४१ हजार आय प्राप्त गरी आर्थिक बर्षको अन्त्यमा रु १९ करोड ७७ लाख ३७ हजार मौज्दात रहेको अबस्थामा शशर्त तर्फ बाहेक स्थानिय तर्फको प्रशासनिक खर्चमा समानिकरण अनुदानको ८ .९८ प्रतिशत थप चालुखर्च गर्दा बिकास निर्माणमा पुजिगत बजेट कमि हुनजाने देखिन्छ। तशर्थ अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन तथा नेपाल सरकार अर्थमन्त्रालयको परिपत्र बमोजिम वित्तीय समानीकरण बाट प्रशासनिक खर्चको प्रयोजनमा प्रयोग नहुने गरी बजेट तयार गर्नुपर्दछ।

खर्च शिर्षक	बिनियोजन रकम	खर्च रकम
कर्मचारीको बैठक भत्ता	१२०००००	१०२५५००
शुभकामना साथै समवेदना	२०००००	२०००००
सूचना पत्रप्रत्रिका	२०००००	४००००
सूचना प्रकाशन खर्च	२०००००	२०००००
नारी दिवस (नगरस्तरीय) अन्तराष्ट्रिय बाल दिवस र अन्य दिवस	५०००००	४७३२००
भ्रमण खर्च (पदाधिकारी/कर्मचारी	२३०००००	१३०९८२८
विविध खर्च	१५०००००	१२४८७०७
नगरपालिका संघ भवन निर्माणआर्थिक सहयोग	५०००००	५०००००
घरभाडा (नगरपालिका	१००००००	६७०८००
स्रोत व्यक्ति सट्टा तलव	३९००००	३९००००
फिल्ड भत्ता	४५००००	२९९६७०
सर्प दंश उपचार केन्द्र, कर्मचारी तलब	५२००००	५२००००
नगर प्रमुख सँग जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परिक्षण	४०००००	२१९७४८
असाध्य रोगको बिरामीलाई सहायता	६०००००	३७००००
वडा समिति बैठक भत्ता वडा नं १	१४४०००	१४३०००
कार्यालय मसलन्द वडा नं १	३७५०००	२९४१८३
कार्यालय व्यवस्थापन सञ्चालन वडा नं २	२५१०००	२५१०००
सरसफाइ बैठक भत्ता अतिथि सत्कार	५००००	४०२८४
बैठक भत्ता (वडा नं ३)	१६८०००	१६७०००
कार्यालय सञ्चालन/व्यवस्थापन (वडा नं ३)	२७६०००	२७५७३१
अतिथि सत्कार (वडा नं ३)	१२००००	१२००००
वडा समिति बैठक भत्ता (वडा नं ४)	१५००००	१५००००
वडा कार्यालय सञ्चालन/व्यवस्थापन (वडा नं ४)	३०००००	३०००००
अतिथी सत्कार, वडा तथा अन्य समितिको बैठक खाजा (वडा नं ४)	१४००००	१२५०००
पदाधिकारी तथा अन्य बैठक भत्ता (वडा नं ५)	१६५०००	१६५०००
कार्यालय संचालन तथा मसलन्द सामाग्री खरिद (वडा नं ५)	२५००००	२३९५७५
वडा पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको बैठक भत्ता (वडा नं ६)	१४४०००	१३९०००
कार्यालय सँचालन तथा ब्यवस्थापन (वडा नं ६)	३०००००	२९९८०३
चिया नास्ता तथा खाजा खर्च (अतिथि सत्कार) (वडा नं ६)	१२००००	१२००००

वडा समिति बैठक भत्ता (पदाधिकारी बैठक भत्ता)	१६८०००	१६८०००
वडा कार्यालय सञ्चालन-वडा नं. ७ (मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री)	४०००००	३९६०३७
पदाधिकारी बैठक भत्ता वडा नं. ८	१८००००	१८००००
कार्यालय संचालन-वडा नं. ८ (मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री)	२०००००	२०००००
खाजा, नास्ता, पिउने पानी आपूर्ति, अतिथी सत्कार (विविध खर्च)	१२००००	१२००००
वडा समितिको बैठक भत्ता (पदाधिकारी बैठक भत्ता) वडा नं. ९	१६८०००	१६८०००
कार्यालय संचालन तथा व्यवस्थापन वडा नं -९ (मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री)	१९२०००	१९१७८२
पदाधिकारी बैठक भत्ता वडा समिती बैठक अन्य उपसमिति बैठक भत्ता वडा नं -१०	२२५०००	२०४०००
कार्यालय व्यवस्थापन वडा नं. १० (मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री)	३५००००	३४८४४३
विविध खर्च वडा कार्यालय खाजा, खाना अथिती सत्कार पिउने पानी लगायतको कार्यक्रम (विविध खर्च)	१५००००	१४९१२५
जम्मा	१५०६६०००	१२४२२४१६

१४ **बितरणमुखि कार्यक्रम**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४(२) मा योजना तर्जुमाको आधार तय गरेको छ ।कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा सोही आधारलाई मध्यनजर गरी कार्यक्रम छनौट र कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। स्थानीय तहले उपयोगिता सिर्जना हुने गरी अधिकतम प्रतिफल दिने कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेमा निम्नानुसारका बितरणमुखि कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरी रु ६३३८५१ खर्च गरेको देखियो।वितरणमुखी कार्यक्रम नगरी उत्पादनमूलक तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्दछ।

कार्यक्रमको नाम	बिनियोजन रकम	खर्च रकम
न्यानो कपडा वितरण (लोपोन्मुख जाति तर्फ)	५००००	५००००
न्यायो कपडा वितरण (मधेशी मुस्लिम तर्फ)	१०००००	९६४५८
न्यानो कपडा वितरण (अपाङ्ग तर्फ)	१०००००	१०००००
न्यानो कपडा वितरण (जेष्ठ नागरिक तर्फ)	१०००००	१०००००
थारु सांस्कृति संरक्षण (पोशाक खरिद)	२२५०००	२२४९९९
जेष्ठ नागरिक दिवस कार्यक्रम	१८५०००	१८१४९४
नेवा महोत्सव	६५०००	६५०००
मगर दिवस	६५०००	६५०००
थारू माघी महोत्सव	१२५०००	११४०००
हरितालिका तिज दरखाने कार्यक्रम	१०००००	९९९००
विभिन्न चाडपर्व खर्च	५०००००	३७०००
नगरपालिका संघ भवन निर्माण सहयोग	५०००००	५०००००
जम्मा	२११५०००	१६३३८५१

१५ सामाजिक सुरक्षा

१५.१ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्दा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि,२०७७ अनुसार गरिनु पर्दछ। पालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको सम्बन्धमा यो वर्ष देखिएका व्यहोराहरु निम्नानुसार छन्:-

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि,२०७७ को परिच्छेद ५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैङ्कमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। दफा १५ मा भत्ता खाईपाई आएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा मृत्यु भएको दिनसम्मको भत्ता नजिकको हकवालालाई भुक्तानी दिने व्यवस्था छ त्यस्तै कार्यविधिको दफा २६ मा कुनै आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमका लागि निकासा भएको रकम सो आर्थिक वर्षमा खर्च नभए सङ्घीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।यस पालिकाले ०८ वटा बैङ्कमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्दै आएको देखिन्छ। लेखापरीक्षणको क्रममा सम्बन्धित बैङ्कको सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विवरण लिँदा बैङ्कलाई निकासा भएको रकममध्ये मृत्यु पछि निम्नानुसारका लाभग्राहिको खातामा पठाइएको निम्नानुसार रकम बैङ्कमा बाँकी रहेको देखिन्छ। बैङ्का बाँकी रहेको रकम रु ९७५ फिर्ता गरी सङ्घीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

वडा नं.	लक्षित समूह	नाम	लगत कट्टाको कारण	मृत्यु मिति	लगत कट्टा गरेको मिति	फिर्ता हुनुपर्ने रकम रु
1	जेष्ठ नागरिक एकल महिला	गीता पौडेल	मृत्यु	2080-09-19	2080-10-10	975
जम्मा						९७५

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,१६८** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,४१९** सम्परीक्षण

गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१०,१३३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४२६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,६६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,८६२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७३३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **५,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,८५७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,०६४** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८,२६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,७१०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४,९३३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,८६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **९,४६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,६६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **५४२** सम्परीक्षण

गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,५४७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	९७५

१५.२ **पारदर्शिताः** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा ३३ मा स्थानीय तहको लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नवीकरण प्रकृया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया जस्ता भत्ता वितरण सम्बन्धि जानकारी स्थानिय सामाजिक संघसंस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्था समेतको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने छ । त्यस्ता विषय सम्बन्धि सूचना स्थानीय एफ.एम लगायतका सञ्चार माध्यमहरुबाट प्रचार प्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने, स्थानिय तहले भुक्तानी गरेको रकम बुझिलिने व्यक्तिको नामावली स्थानिय तहका कार्यालयका अतिरिक्त सम्बन्धित वडा कार्यालयमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्दछ । भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको नामावली सम्बन्धित स्थानिय तहको वेवसाइटमा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाको निर्णय पुस्तिका तथा वेवसाईट अवलोकन गर्दा उल्लिखत कार्यहरु भएको पाइएन ।

एम.आइ.एस प्रणालिमा प्रतिवेदनः सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा ३० मा स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र वितरण गरिएको भत्ताको चौमासिक तथा वार्षिक विवरण अद्यावधिक गरी नियमावलीको अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा तयार गर्नुपर्ने र सेवा प्रदायक मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने स्थानिय तहले अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा हिसाब मिलानको भुक्तानी प्रतिवेदन प्रणाली मार्फत राष्ट्रिय परीचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभागमा उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ। तर कार्यालयको कार्यविधिमा भएको व्यवस्था अनुसार एम.आइ.एस प्रणालीमा प्रतिवेदन गरेको देखिएन। अतः कार्यविधिमा भएको व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ।

लगत कट्टाको अभिलेख: सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा ११ मा कुनै लाभग्राहीको मृत्यु भएमा, एकल महिला लाभग्राहीले विवाह गरेमा वा ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि बमोजिम लगत कट्टा हुनुपर्ने लाभग्राहीको हकवाला वा प्रचलित कानून बमोजिमका सूचकले सम्बन्धित स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा त्यस्तो घटना भएको ३५ दिनभित्र घटना दर्ता गराई सम्बन्धित स्थानीय तहको अभिलेखबाट नाम हटाउनु पर्ने लाभग्राहीको नाम कार्यालय प्रमुखबाट निर्णय गराई प्रणालीबाट लगत कट्टा गरी स्थानीय तहको मूल अभिलेखमा समेत जनाउनु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लगत कट्टा गरेको विवरण र मृत्यु दर्ताको अभिलेख अद्यावधिक गरेको छैन । जसले गर्दा लगत कट्टा गर्नुपर्ने लाभग्राहीलाई समेत भत्ता भुक्तानी हुन जान्छ । पालिकाले कार्यविधि अनुसार लगत कट्टा गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्नु पर्दछ ।

निस्कृय खाता: सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को अनुसुची १० मा स्थानीय तह र बैंकवीच हुने सम्झौतापत्रको सि.नं.९ मा सामाजिक सुरक्षा विशेष खाता संचालन गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस प्रकारका खाताहरु मध्य निस्कृय (Dormant) खाताको विवरण प्रत्येक श्रावण र माघ महिनाभित्र पालिकालाई दिनुपर्ने उल्लेख छ । तर बैंकले निश्क्रिय खाताको विवरण तोकिएको अवधिमा सम्बन्धित पालिकालाई उपलब्ध गराएको देखिएन । पालिकाले समयमै यस्ता निश्क्रिय खाता र सो खाताहरुमा रहेको रकमहरुको विवरण बैंक सँग माग गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

१६ **दोहोरो नपर्ने सुनिश्चित**

नेपाल सरकारले ७५ बर्ष पूरा भएका ज्येष्ठ नागरिकलाई नि:शुल्क उपचारको व्यवस्था गरेको, सबै ज्येष्ठ नागरिकलाई औषधी उपचार खर्च वापत रु. २००० प्रदान गरेको, सर्वसाधारण नागरिक तथा लक्षित वर्गलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा अर्न्तगत ७० प्रकारका औषधी नि:शुल्क वितरण गरेको, मृगौला तथा क्यान्सर लगाएतका ८ प्रकारका कडा रोगको उपचार सहुलियत दरमा उपलब्ध गराउदै आएको अवस्थामा पालिकाले असाध्य रोगका विरामीलाई सहायता भनी रु. ६००००० विनियोजन गरी असाध्य रोगका विरामीलाई प्रतिव्यक्ति रु. १०००० का दरले वितरण गरेको साथै सोही प्रकृतिका विरामीहरुलाई कार्यपालिकाको निर्णयबाट विरामीहरुलाई

आवतजावतका लागी रु. ३५०१०० भुक्तानी गरेको छ । अनुदान तथा सहायता प्रदान गर्दा दोहोरो नपर्ने सुनिश्चित गरी प्रदान गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

१७ **शिक्षा तर्फ**

१७.१ विद्यालय निकासा रजिष्ट्रर : अधिकार प्राप्त अधिकारीले आम्दानी खर्च ठिक र विश्वसनीय रहेको तथा दोहोरो हुने गरी भुक्तानी भएको छैन भन्ने कुरामा सुनिश्चित हुनुपर्दछ । पालिकाले तोकिएको ढाँचामा विभिन्न विद्यालयलाई निकासा दिएको रकमको स्पस्ट विवरण खुलाई विद्यालय निकासा रजिष्ट्रर राखेको पाइएन । जसले गर्दा दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने अवस्थाको नियन्त्रण हुन सक्दैन । पालिकाले विद्यालयगत निकासा रजिष्ट्रर राखि निकासा दिनुपर्दछ ।

१७.२ **नमुना विधालयको शैक्षिक व्यवस्थापकीय अनुदानः** कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधि, २०८०।८१ मा नमुना विद्यालयको शैक्षिक तथा व्यवस्थापकिय योजना कार्यन्वयनको लागि कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदानको अनुगमन स्थानीय तहवाट हुने उल्लेख छ । गौतम बुद्ध माध्यमिक विद्यालय गोरुसिङ्गे कपिलवस्तु आर्थिक बर्ष २०७७।७८ मा नमुना बिद्यालयको रुपमा छनौट भएकोमा पालिकाबाट निम्नानुसारको कार्य बिबरण पेश भएको छ। जस अनुसार गुरु योजनाले तोकेका मध्ये सुविधा सम्पन्न अडिटोरियम हल, छुट्टै होस्टेल भवन तथा त्यस भित्रका सुविधाहरु हरियाली विद्यालय र थप शौचालहरु को कार्य भएको देखिएन ।गुरुयोजना अनुसारका कार्य सम्पन्न गराउन सम्बन्धित निकाय जिम्मेवार हुनुपर्दछ।

सङ्ख्या	गुरुयोजनाले तोकेको काम	खर्च	कैफियत
१	शैक्षणिक भवन पहिलो	२५१२०४२५। ३२	आब २०७६/ ०७७को भौतिक निर्माण तर्फ रु ९६५२०००।०० निकासा भएकोमा भवन निर्माण सम्पन्न भएको
२	शैक्षणिक भवन दोस्रो		
३	रिटनिङ्ग वाल (विद्यालय पछाडीको कुलोबाट भवन सुरक्षा)		
४	बालमैत्री सिकाइ परियोजना	४७७११२५। ००	आब २०७७/ ०७८ को शैक्षिक व्यवस्थापकीय कार्य मा प्राप्त रु ४७७११२५ कार्य सम्पन्न भएको
५	प्रविधिमैत्री सिकाइ परियोजना		
६	विज्ञान सामग्री खरिद		
७	खानेपानी व्यवस्थापन		
८	विव्यस कक्ष फर्निचर खरिद (सोफा कुर्ची टेवबुल)		
९	विद्यालय परिसरमा पुटपाथ	२०७०८६५। ००	आब २०७८/ ०७९ को शैक्षिक व्यवस्थापकीय कार्यहरु अन्तर्गत भएको कार्यको नपामा बील भरपाइ पेश हुँदा प्राप्त भएको जम्मा निकाशा रु ४८७१६९६
१०	ल्यापटप खरिद	१२३७५६६। ००	
११	खानेपानी स्ट्याण्ड निर्माण	४०६६४७।००	
१२	फर्निचर निर्माण	८४८५३३।००	
१३	शैक्षिक अवलोकन भ्रमण	३०८०८५।००	
१४	प्रशासनिक भवन पहिलो तला	६१३५९५८। ००	आब २०७९/ ०८० को भौतिक निर्माण तर्फ
१५	प्रशासनिक भवन दोस्रो र तेस्रो तला	६३३०८१३/००	आब २०८०/ ०८१ को भौतिक निर्माण तर्फ
१२	शौचालय निर्माण	३२०००००	आब २०७९/ ०८० को शैक्षिक व्यवस्थापकीय कार्य तर्फ नपाको स्विकृत लागत अनुमान बमोजिम निर्माण र खरिद मूल्याङ्कन र भुक्तानी रकम जम्मा रु ४४३२२२५।००
१३	फिल्ड स्टेज र नाली निर्माण		
१४	गाडी पार्कीङ्ग स्थल निर्माण		
१५	ल्यापटप खरिद	३७९२८५।००	
१६	शिक्षक तालिम	१८७१०५।००	
१७	स्थानीय पाठ्यक्रम प्रवोधीकरण विकास तालिम	९६८५०।००	
१८	डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड	९१७६५।००	
१९	सिसिटिभी	२७९८५०।००	
२०	शिक्षक विद्यार्थी प्रोत्साहन	१९७३७०।००	
२१	शैक्षिक अवलोकन भ्रमण	३४८७१२।००	आब २०८०/ ०८१ को शैक्षिक व्यवस्थापकीय कार्य तर्फ नपाको स्विकृत लागत अनुमान बमोजिम निर्माण र खरिद

२२	पर्खाल तथा नाली निर्माण	१८४७७७५।००	मूल्याङ्कन र भुक्तानी भएको जम्मा २८२४३८७।००
२३	विद्यार्थी प्रोत्साहनका लागि नोटकापी खरिद	९९९८७।००	
२४	शिक्षक तालिम	४९१६९।००	
२५	प्रिन्टर खरिद	१५१५००।००	
२६	इन्भर्टर खरिद	१५६०५०।००	
२७	बालविकास सामग्री	१७११९४।।००	
२८	प्रविधि मैत्री सिकाइ – मल्टी प्यान्ल स्मार्ट बोर्ड	५९१०००।००	मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत नपाले छनौट गरी २ ओटा समार्ट बोर्ड खरिद गरेको
२९	बालविकास केन्द्र भवन निर्माण		नगरपालिका
३०	कम्पाउण्ड वाल	६०००००।००	विद्यालयको निजीस्रोत
३१	चमेना गृह निर्माण	१२०००००।००	विद्यालयको निजीस्रोत
३२	पानी फिल्टर गर्ने सिस्टम पानीको धारा मरमत	५००००।०००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३३	इन्टर कम टेलिफोन खरिद तथा मर्मत	२००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३४	अटोमेटिक बेल खरिद तथा मर्मत	२००००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३५	मर्मत विजुली पङ्खा	५००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३६	भवन पेन्टङ्ग	३०००००।०००	नगरपालिकाको स्रोत
३७	विद्यालय क्यालेण्डर	५००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३८	विद्यार्थी डायरी	५००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
३९	कक्षा १–१२ विषयगत योजना निर्माण	०	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष विद्यालय क्यालेण्डरमा
४०	बालवालिका प्रोत्साहन अन्तरगत न्यानो कपडा	०	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
४१	सप्रअ कक्ष र विभागीय प्रमुख कक्ष	१०००००।०००	विद्यालय स्रोत
४२	शिक्षक विद्यार्थी परिचय पत्र	१५००००।००	विद्यालय स्रोत
४३	विद्यार्थीलाइ बस सुविधा	२००००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
४४	खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप	१०००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
४५	विद्यालयको प्रार्थना सभा व्यवस्थापन र समय व्यवस्थापन	०	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
४६	विद्यार्थीहरलाइ आवासीय सुविधा –	०	विद्यार्थीको आवश्यकता अनुसार विद्यालयको खाली कोठामा आवासको सुविधा

	होस्टेल सुविधा		प्रदान गरिएको
४७	पुस्तकालय सुविधा	१००००००।००	विद्यालय स्रोत हरेक वर्ष
४८	प्रयोगशाला सुविधा	२०००००।००	विद्यालय प्राविधिक विद्यालय स्रोत
४९	शिक्षक विद्यार्थी शैक्षिक अवलोकन भ्रमण	१०००००००। ००	सम्बन्धित विद्यार्थी र शिक्षक स्रोत हरेक वर्ष

१७.३ **शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि, नियमन एवंम पूर्वाधार व्यवस्थापन**

(क) सार्वजनिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर : कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर स्थितिको नियमित रुपमा अनुगमन गरी सोको एक प्रति प्रतिवेदन शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रमा पठाउने र सोको कार्यान्यिन गरी विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर बारे मापदण्ड निर्धारण गरी अनुगमन गरेको प्रतिवेदन नदेखिएकोले आफ्नो पालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारतर्फ ध्यान दिन मापदण्ड निर्धारण गरी नियमित अनुगमन गर्नुपर्दछ।

(ख) निजि विद्यालय व्यवस्थापन :राष्ट्रिय शिक्षा नीति,२०७६ मा संघीय सरकारले तर्जुमा गरेको मापदण्ड र कार्यविधिका आधारमा निजी लगानीका विद्यालयहरुको स्थानीय सरकारबाट प्रभावकारी नियमन गरी पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक, शिक्षकको सेवा शर्त तथा सुविधा, शुल्कको सीमाको पालना, आर्थिक कारोबारमा पारदर्शिता र भौतिक पूर्वाधारहरुको स्थिति समेत एकिन गर्न निजी विद्यालय व्यवस्थापन र अनुगमन मापदण्ड निर्धारण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले निजी विद्यालय व्यवस्थापन अनुगमन मापदण्ड निर्धारण गरी अनुगमन प्रतिवेदनसार्वजनिक गरेको छैन।अतःपालिकाले विद्यालय व्यवस्थापन र अनुगमन मापदण्ड निर्धारणगरी निजी विद्यालयहरुको अनुगमन गर्नु पर्दछ।

(ग) बिद्यालयहरुको लेखापरीक्षण : कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०।८१ मा पालिका मातहतका विद्यालयले तोकिएको समयमा लेखापरीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यबस्था छ । पालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरुको आ.व. २०८०।८१ को अन्तिम लेखापरीक्षण अवधिसम्म सबै विद्यालयहरूको लेखापरीक्षण गराइ प्रतिबेदन लिएको देखिएन। अतः कार्यालयबाट अनुदान जाने सम्पूर्ण बिद्यालयहरुको समयमै लेखापरीक्षण गराइ बिद्यालयहरुलाइ बित्तिय अनुशासन कायम गराउनुपर्दछ ।

(घ) अनुगमन : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ मा पालिका तथा पालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत प्रारम्भिक बाल विकास, आधारभुत तथा माध्यमिक शिक्षा अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक निरन्तर सिकाइ, सामुदायिक सिकाइ र विशेष शिक्षा सम्बन्धि नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वियन तथा सामुदायिक विद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सोको वजेट व्यवस्थापन, विद्यालयको आय व्ययको लेखा, अनुशासन कायम गर्ने अनुगमन र नियमन गर्ने सम्बन्धि व्यवस्था गरेको छ। पालिकाले विद्यालयको अनुगमन सम्बन्धि निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरी सोहि अनुरुप आफु मातहत सञ्चालनमा रहेका बाल विकास केन्द्र, धार्मिक तथा परम्परागत विद्यालय आधारभुत तह र माध्यमिक तहका विद्यालयहरुको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी त्यसको प्रतिवेदन व्यवस्थित गरी राखेको देखिएन।

१७.४ **पालिका अनुदान शिक्षक तलब भत्ता व्यवस्थापनः**शिक्षा नियमावली २०५९ को नियम ९२ को शिक्षक विधार्थी अनुपात अनुसार सोहि नियमावलीको अनुसूची १२ वमोजिमको दरबन्दी एकिन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। कुनै विधालयमा न्युन विधार्थी रहेको अबस्थामा समेत शिक्षा नियमावलीको प्रावधान वमोजिम शिक्षक विधार्थी दरबन्दी अनुपात विपरीत हुने गरी न्युन विधार्थी भएका विधालयमा समेत नियम बिपरीत पालिका अनुदान शिक्षक तर्फबाट तलब भत्ता निकासा गरेको देखिन्छ। न्युन विधार्थी भएका विधालयमा कार्यरत शिक्षकलाई बढि विधार्थी भएका विधालयमा दरबन्दी मिलान नगरी पालिकाले ९३ जना शिक्षकहरुलाई करारमा नियुक्ति गरि १६०७७२३३ समानिकरण अनुदानवाट तलव खर्च लेखेको छ ।तोकिए बमोजिम शिक्षक विधार्थीको अनुपात कायम गरी शिक्षक नपुग हुने अबस्था देखिएमा मात्रै पालिकालेआन्तरिक स्रोतबाट तलब भत्ता व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	मा.नगरअनुदान	आधारभुत तह नगरअनुदान	जम्मानगर अनुदान शिक्षक	नगरतर्फको मा वि. सहित कुल रकम
२	श्री गंगा ज्योती माध्यमिक विद्यालय, पत्थरकोट	१	३	४	८३४५००
३	श्री जनज्योती आधारभूत विद्यालय, बीरपुर		२	२	३९७०००
४	श्री आदर्श आधारभूत विद्यालय, चंघाट		२	२	३५८०००
५	श्री रामेश्वर आधारभूत विद्यालय, फच्कैया		२	२	३१९०००
६	श्री मणि अम्मर आधारभूत विद्यालय,टिक्कर		२	२	३१९०००
७	श्री गौतम बुद्ध माध्यमिक विद्यालय, गोरुसिंगे		२	२	३५८०००
८	श्री आधारभूत विद्यालय, बकडरिया		२	२	३१९०००
९	श्री शिवशक्ति आधारभूत विद्यालय, गोरुसिंगे		२	२	३५८०००
१०	श्री आधारभूत विद्यालय बडहरा		१	१	१७९०००
११	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय,रनगाई	१	१	२	५६९०००
१२	श्री त्रिशक्ति आधारभूत विद्यालय		३	३	३१९०००
१३	श्री ने.रा.आ.वि, मोर्मी		१	१	१७९०००
१५	श्री भृकुटी मा.वि., बुड्ढी		१	१	३९०००
१६	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, मोर्मा		१	१	१७९०००
१८	श्री जनकल्याण आधारभूत विद्यालय, बुड्ढी		१	१	१७९०००
१९	श्री आर्दश आधारभूत विद्यालय, भैरमपुर		२	२	३१९०००
२०	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय,चौंरी		२	२	३५८०००
२१	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय, राजपुर		२	२	३५८०००
२२	श्री सुर्योदय आधारभूत विद्यालय, प्रेमनगर		१	१	१७९०००
२३	श्री मायादेवी सामुदायिक आधारभूत विद्यालय, कठनिहवा		१	१	१७९०००
२४	श्री गुल्सने बग्दाद अहले सुन्नत आ.वि., पक्रेहटा		१	१	१७९०००
२८	श्री माध्यमिक विद्यालय महुवा (बाबा) महुवा		३	३	५३७०००
२९	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, लक्ष्मणपुर		३	३	५३७०००
३०	श्री जनप्रिय आधारभूत विद्यालय, कोहडौलिया		३	३	३५८०००

३२	श्री जानकी आधारभूत विद्यालय, बैरिहवा		१	१	१७९०००
३४	श्री अहले सुन्नत नूरुल ओलूम आ.वि., बदलपुरा		१	१	१७९०००
३५	श्री फूलकली माध्यमिक विद्यालय, डेरवा		४	४	६२८४६६
३६	श्री राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय, मानपुर		१	१	१७९०००
३७	श्री माध्यमिक विद्यालय निमडाँडा, हरिहरपुर		४	४	७१६०००
३८	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, झुसिया		५	५	८८२०००
३९	श्री आधारभूत विद्यालय कोटिहवाडाँडा		१	१	१७९०००
४०	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय, खैरहनिया		१	१	१७९०००
४१	श्री जनज्योती आधारभूत विद्यालय, मधुनगरा		२	२	३५८०००
४३	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, बकुलीपुर		१	१	१७९०००
४५	श्री गब्दहवा आधारभूत विद्यालय		२	२	३५८०००
४६	श्री जनज्योती आधारभूत विद्यालय,धमौली		१	१	१७९०००
४७	श्री किसान आधारभूत विद्यालय, चम्पापुर		१	१	१७९०००
५०	श्री धनकौली माध्यमिक विद्यालय		५	५	८५६०००
५१	श्री कपिलवस्तु राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, चेतरादेई		६	६	१०३५०००
५२	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, लोहरौला		२	२	३४५०००
५४	श्री रबि आधारभूत विद्यालय,बिजगौरी		२	२	३०४२६७
५५	श्री सनशाइन आधारभूत विद्यालय, ढडिहवा		४	४	७१६०००
५६	श्री मदरसा अरबिया अहले सुन्नत गौसुल ओलूम, पिपरहवा		१	१	१७९०००
५८	श्री मदरसा वहरुल ओलूम, धनकौली		१	१	१७९०००
५९	श्री मुस्लिम मदरसा, पत्थरकोट		१	१	१७९०००
	जम्मा	**२**	**९१**	९३	**१६०७७२३३**

१७.५

विद्यालय जिन्सी दाखिलाः पालिकाले संघीय सशर्त वजेटवाट विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण एवं कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानवाट देहाय वमोजिम विद्यालयमा निकासा भएको अनुदानको पेश भएको विल भरपाईमा विद्यालयमा खरिद भएका समाग्रीको जिन्सि दाखीला प्रतिबेदनमा जिन्सी खाता पाना नम्बर र दाखिला नम्बर उल्लेख भएको नदेखिएकोले खरिद भएका समाग्रीको जिन्सी मौज्दातको बिबरण र जिन्सी निरिक्षण प्रतिबेदन पेश गर्नु पर्ने

भौ.न. र मिति	विद्यालयको नाम	समाग्री खरिद	रकम रु
१४६।०८१।२।२९	श्री कपिलवस्तु राष्ट्रिय मावि वडा १०	विज्ञान प्रयोगसाला समाग्रि	६४९८६०
१२३।०८१।२।२०	श्रि नेपाल राष्ट्रिय मावि रजगाई	पुस्ताकलय व्यवस्थापन समाग्री	६४९८९४
१३२।०८१।२।२५	श्री नेपाल राष्ट्र मावि मोर्मा	विज्ञान प्रयोगसाला समाग्रि	४४५६०६
१३४।०८१।२।२५	श्री सरस्वति मावि झुसिया	पुस्ताकलय व्यवस्थापन समाग्री	६२६२६०
१३०।०८१।२।२५	श्री मावि ईमिलिया	पुस्ताकलय व्यवस्थापन समाग्री	६५००००
जम्मा			३०२१६२०

प्रमाण पेश नगरेको	३०,२१,६२०

१७.६ **दिवा खाजा :** कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका 20८०/8१ अनुसार दिवा खाजा अनुदान रकम निकासा विद्यालयको सक्कल विद्यार्थी दैनिक हाजिरी पुस्तिकाको प्रतिलिपी विद्यालयका प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट प्रमाणित गराई स्थानीय तहमा संकलन गरी वास्तविक संख्या यकिन भए पश्चयात मात्र रकम निकासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस आर्थिक बर्षमा ६२ वटा विद्यालयको दिवा खाजाका लागि कुल रु. १७८७९११५ निकासा दिएको छ । विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन सहयोगी पुस्तिका 2077 को दफा 9 र कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिकाको अनसूची ४ को दिवा खाजा सम्बन्धी मापदण्ड र व्यवस्थापन अनुसार विद्यालयमा खुवाइने दिवा खाजा नखुवाई अभिभावकलाई भरपाईको आधारमा नगद नै वितरण गरेको पाइयो । यसरी नेपाल सरकारले दिवा खाजाको माध्यमबाट विद्यालयमा विद्यार्थी उपस्थिती संख्या बढाउने लिएको लक्ष्य पुरा नहुने देखिन्छ । कार्यान्वयन पुस्तिका बिपरित अभिभावकलाइ नगद दिदा बिद्यार्थिले खाजा खान पाउने सुनिश्चित नहुने हुदा यस्तो कार्य नियन्त्रण गरि बिद्यालयमा नै खाजा खुवाउने ब्यबस्थाको पालना गर्नुपर्दछ।

१७.७ **सार्वजनिकरणः** नेपालको संविधानको अनुसूची ८ अनुसार आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकारको सूची अन्तर्गत रहेको देखिन्छ। अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन , २०७५ को दफा २७ मा निजी लगानीका विद्यालयले प्रारम्भिक बालविकास तथाशिक्षा देखि बाह्र कक्षा सम्मका कूल विद्यार्थी संख्या अनुसार पांचसय जनासम्म, पांचसय देखि आठसय जनासम्म र आठसय भन्दाबढी विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयले क्रमशः कम्तीमा दश, बाह्र र पन्ध्र प्रतिशत विद्यार्थीलाई निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्न स्थानआरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । शिक्षा नियमावली , २०५९ को नियम १५१ मा संस्थागत विद्यालयले गरीव, अपाङ्ग , महिला,दलित र जनजाति विद्यार्थीलाई छात्र वृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । यसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रका विद्यालयको अनुगमनगरी यस्ता छात्रवृत्ति कार्यक्रमको कार्यान्वियनको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीकोनाम, ठेगाना र रकम पालिकाको र सम्वन्धित विद्यालयको वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनु पर्दछ ।

१८ **भ्रमण**

१८.१ **अवलोकन भ्रमण:**स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ को उपदफा १ मा पालिकाहरुले आफनो अधिकारक्षेत्र भित्रका स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक वार्षिक रणनीतिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाइ लागु गर्नु पर्ने उल्लेख छ । त्यस्तै उत्पादनमुलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने योजनालाइ प्राथमिकता दिनुपर्नेमा पालिकाले जनप्रतिनिधि कर्मचारीको अवलोकन भ्रमणमा बजेट विनियोजन गरी खर्च लेखेको छ । पालिकाले यस वर्ष अवलोकन भ्रमणमा कार्यमा वजेट विनियोजन गरी खर्च गरेकोमा भ्रमणबाट पालिकाले प्राप्त गरेको उपलब्धि मुल्यांकन गरेको देखिएन। भ्रमणको प्राप्त उपलब्धि मुल्यांकन बेगर यस्तो अनुत्पादक क्षेत्रमा खर्च गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

गो.भौ.नं. र मिति	विवरण	रकम
११६४-२०८१।३।२४	वडा नं.१ का जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीह सहित ११ जना मिति २०८१।३।१२ देखी १७ सम्म दाङ तथा बाँके लगायतका स्थानमा सेवा प्रवाह र अनुभव आदान प्रदान गर्न भ्रमण	२२१८५०
५२६-२०८०।१२।५	वडा नं.२ का जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी सहित ९ पोखराका विभिन्न स्थान लगायतका ठाउँमा अनुभव आदान प्रदान, अध्ययन तथा अवलोकन	९९८५०
६२०-२०८०।१२।२८	वडाका जनप्रतिनिधी तथा मेलमिलाप केन्द्रका पदाधिकारी सहित १३ जना मिति २०८०।१२।९ देखी १३ सम्म कोहलपुरका पदाधिकारीसंग अनुभव साटासाट अध्ययन तथा अवलोकन	१५००००
८०९-२०८१।२।१४	वडा नं.१० का जनप्रतिनिधी,वडाका कर्मचारी सहित ८ जना मिति २०८१।१।२१ देखी २६ सम्म मुस्ताङ जिल्लामा जनप्रतिनिधनिहरुसंग छलफल गर्दै अनुभव साटासाट गर्न,अध्ययन अवलोकन गर्न भ्रमण	१८६३४७
६६७-२०८१।१।१३	वडाका जनप्रतिनिध,प्रधापक सहित ६ नमुना विद्यालयको शैक्षिक अवलोकन भ्रमण	२०००००
जम्मा		८५८०४७

१८.२ (४३३-२०८०-११-८):

पदाधिकारी वैदेशिक भ्रमण – लुम्बिनी प्रदेशको स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधा सम्बन्धि ऐन, २०७६ को दफा ९(१) मा पदाधिकारी तथा सदस्यले कार्यालयको कामको सिलसिलामा आफ्नो कार्यक्षेत्र र सम्बन्धित जिल्लाबाहेक नेपाल भित्र वा नेपाल बाहिर भ्रमण गर्दा स्थानीय तहको आन्तरिक श्रोत समेतको आधारमा अनुसूची बमोजिमको दरमा नबढ्ने गरी दैनिक तथा भ्रमण भत्ता पाउने उल्लेख छ । यस स्थानीय तहका नगरप्रमुख केशव कुमार श्रेष्ठ नेपाल नगरपालिका संघको सिफारिसमा २०८०।१०।११ देखि १९ गते सम्म बंगलादेशमा हुने नगरस्तरीय समावेशी सरसफाई सम्मेलन तथा अध्ययन भ्रमणमा संघीय सरकारको स्वीकृती वेगर भ्रमण गरी भुक्तानी गरेको देखियो। उक्त कार्यक्रममा नगरपालिका संघबाट दोहोरो भुक्तानी नभएको प्रमाण समेत पेश गरी नियमित गर्नुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	८६,९००

१९ अन्य कार्यालयको खर्च

आर्थिका कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा १८ मा बजेट निकासा सम्वन्धि व्यवस्था रहेको छ। सोही ऐनको दफा १८(४) मा एक मन्त्रालय वा निकाय मातहतको कार्यालय मार्फत कार्यक्रम संचालन गरी खर्च गर्न आवश्यक भएमा विनियोजन भएको निकायको सचिवले सम्वन्धित मन्त्रालय वा निकायको सचिवलाइ खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।नमुना छनौट गरि परीक्षण गर्दा पालिकाले देहायका कार्यालयको विभिन्न निर्माण कार्य बापतको रु १७४४६४४ भुक्तानी गरेको नियमित नदेखिएको रु

गो.भौ.नं. र मिति	कामको विवरण	निर्माण व्यवसायि	भुक्तानी रकम
१८-२०८०।१०।८	ईलाका प्रहरी कार्यालय,गोरुसिंगेको वाल निर्माण	श्रेष्ठ निर्माण सेवा	६७०७६९
९६-२०८०।१२।१५	उद्योग वाणिज्य संघको भवन निर्माण	उद्योग वाणिज्य संघ अधुरो भवन उ.स.	९७५०००
४१७-२०८१।३।२३	जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई फर्निचर		९८८७५
जम्मा			१७४४६४४

अनियमित भएको	१७,४४,६४४

२० **क्याम्पस अनुदान**

स्थानीय तहलाई उच्च शिक्षा सञ्चालनमा अनुदान दिन पाउने ब्यबस्था स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ ले ब्यबस्था नगरेको तथा नेपालको संविधान अनुसार उच्च शिक्षा स्थानीय सरकारको कार्य क्षेत्रभित्र समेत पर्ने नदेखिदा बिल भर्पाइ बेगर अनुदान दिएको रकम रु १८६४००० नियमित नदेखिएको रु

क्र.स.	गो.भौ.नं. र मिति	क्याम्पसको नाम	रकम
१	५९७-२०८०।१२।१६	गौतम बुद्ध बहुमुखी क्याम्पस	८०००००
		बुद्धभूमि क्याम्पस	८६४०००
२	१११४-२०८१।३।२१	बुद्धभूमि क्याम्पस	२०००००
जम्मा			१८६४०००

अनियमित भएको	१८,६४,०००

२१ **बैठक भत्ता**

२१.१ (४५१-२०८०-११-१३):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४,२५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण

गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **३,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

२१.२ (१११९-२०८१-३-२१):

बैठक भत्ता :

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्योँट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

२१.३ **बैठक भत्ताः**

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

२२ **विज्ञापन बोर्डको कोष खाता**

विज्ञापन नियमन गर्ने ऐन, २०७६ को दफा २१(ख) र प्रथम संशोधन नियमावली,२०८० को नियम ६(क) मा सरकारी निकायले विज्ञापन वा सुचना प्रकाशन तथा प्रशारण वापतको त्यस्तो एजेन्सीले जारी गरेको विल बमोजिमको रकम भुक्तानी गर्दा भुक्तानी रकमको ३ प्रतिशत कट्टी गरी वोर्डको कोष खातामा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले निम्नानुसार भुक्तानीमा रकम कट्टी नगरी भुक्ती गरेको देखिएकोले वोर्डमा जम्मा गर्नुपर्ने ३ प्रतिशत रु १५६९६ जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

गो.भौ.नं. र मिति	भुक्तानी पाउने	स्थायी लेखा नम्बनर	भुक्तानी रकम	३ प्रतिशत रकम
२१-२०८०।६।१४	सिद्धार्थ पब्लिकेशन प्रा.लि.	३०३५२५०१७	५६०००	१६८०
१०१८-२०८१।३।१८	ग्लोबल मिडिया एजेन्सी	६०७०८५०३७	२५०००	७५०
९९२-२०८१।३।११	म्याजिक इन्टरटेन्टमेन्ट मिडिया प्रा.लि.	६०५९६९४५२	३५०००	१०५०
६७३-२०८१।१।१३			६००००	१८००
९४०-२०८१।३।७	प्रयास मल्टि मिडिया प्रा.लि.	६०९६४८४३२	२४६७०	७४०
८८७-२०८१।२।२९	कान्तिपुर पब्लिकेशन लिमिटेड	३०००४७१०५	१०००००	३०००
६७२-२०८१।१।१३	वैखरी मिडिया प्रा.लि.	६०६६३०७७५	१०००००	३०००
६५८-२०८१।१।१०	बुद्ध आवाज मिडिया हब	६१३०८०७९२	९६२५०	२८८७
४४९-२०८०।११।१०	सिद्धार्थ पब्लिकेशन प्रा.लि.	३०३५२५०१७	२६३००	७८९
जम्मा			५२३२२०	१५६९६

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८९२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	१५,६९६

२३ **करार कर्मचारी व्यवस्थापन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले सामाजिक परिचालक,अनमी,अहेव,सब ओभरसियर,नगरप्रहरी,सवारी चालक,ल्याब असिस्टेन,माली,मेशिन अपरेटर,ईलेक्ट्रिसियन,स्वीपर,सर्प दंशक व्यवस्थापक,कार्यालय सहयोगी लगायत विभिन्न पदमा ८६ जना कर्मचारी करारमा राखी निजहरुको तलब भत्ता बापत यस वर्ष रु २ करोड १३ लाख ८३ हजार खर्च लेखेको छ। त्यसैगरी स्थानीय

सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ८३(८) वमोजिम पालिकाले सवारी चालक, सयश, कार्यालय सहयोगी, प्लम्बर, इलेक्ट्रीसियन, चौकिदार, मालि, बगैँचे लगायतका पदमामात्र करारबाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ।तर पालिकाले माथि उल्लेखित पद वाहेक खर्च व्यहोर्ने श्रोतको सुनिश्चितता नगरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणविना स्वीकृत दरवन्दी बेगर उजुरी सामाजिक परिचालक-९,अनमी-३,अहेव-३,अनिन-१,शिक्षा सहायक-१,ल्याब असिस्टेन-१ जना गरी १८ जना करारमा नियुक्ती गरी यस वर्ष तलब भत्ता बापत रु ६३४१७२२ भुक्तानी गरेको छ। पालिकाले उक्त पदहरुमा विगत वर्ष देखी कार्यरत रहेको जनाएको छ।यसरी स्वीकृत दरबन्दी वेगरको पदमा करारमा नियुक्ति गरी तलब भत्तामा गरेको खर्च नियमसम्मत नदेखिएको रु

अनियमित भएको	६३,४१,७२२

२४ **कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन,सञ्चालन व्यवस्थापन,सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने र दफा २ बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन,सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ।बुद्धभूमि नगरपालिकामा कार्यारत कर्मचारीहरुको प्रोत्साहन सुविधा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि,२०७९ बमोजिम पालिकाका ६८ जना कर्मचारीहरुलाई ११ महिनाको प्रोत्साहन भत्ता विद्युतीय हाजिर वेगर कार्यविधिको सूचक अनुसार मूल्याङ्कनका आधारमा रु ४७,७८,२५०।– प्रोत्साहन भत्ता खर्च लेखी थप आर्थिक व्ययभार गरेको देखियो जुन आन्तरिक आयको तुलनामा १९.१७ प्रतिशत हुन आउछ।कार्यविधिले तोकेको प्रकृया पुरा भएको अभिलेख संलग्न गरी आन्तरिक आय तथा कार्यवोझ तथा उपलब्धि समेतलाई विचार गरी भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्दछ।

२५ **कर्मचारी कल्याणकोष**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ बमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका आफ्नो दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरी जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। तर उक्त कोषको सञ्चालन सम्बन्धी पालिकाबाट कुनै ऐन कानुनको व्यवस्था भएको देखिएन। यस बर्ष पालिकाबाट कर्मचारी कल्याण कोषका लागी रु १० लाख बिनियोजन गरी कोषमा टान्सफर गरेको छ। स्थानीय सेवाका आफ्नो दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरेको देखिएन। पालिकाले कर्मचारी कल्याण कोष सम्वन्धि ऐन निर्माण गरी तोकिए बमोजिम कट्टा गरी कोषको सञ्चालन गर्नुपर्दछ।

२६ **पदाधिकारीको सुविधा**

२६.१ **पदाधिकारी सुविधा**: यो वर्ष पालिकाका पदाधिकारी तथा सदस्यलाई सुविधा तर्फ रु ११८७६००० भुक्तानी भएको छ। यो वर्ष आन्तरिक आय तर्फ रु २,४९,२४,७४३।प्राप्त भएको देखिन्छ। आन्तरिक आयको तुलनामा सुविधा भुक्तानी ४७.६४ प्रतिशत रहेको छ।

सि.नं	विवरण	प्रमुख	उपप्रमुख	वडाअध्यक्ष जना	कार्यपालिका सदस्य	सभाका सदस्य	जम्मा
१	यातायात खर्च	०	१४४०००	१५८४०००	५८८०००	१४७००००	३७८६०००
२	टेलिफोन,मोबाइल	४८०००	८४०००	३९६०००	२५२०००	१०५००००	१७९४०००
३	पुस्तक,पत्रीका, ईन्टरनेट	६००००	६००००	५२८०००	२५२०००	८४००००	१७४००००
४	समन्वय तथा सहजीकरण	१५६०००	९६०००	९२४०००	४२००००	१२६००००	२८५६०००
५	अतिथि सत्कार	८४०००	७२०००	७९२०००	०	०	९४८०००
६	खानेपानी/बिजुली/सरसफाई	६००००	६००००	०	०	०	१२००००
७	मर्मत संभार/विद्युत उर्जा	६००००	६००००	०	०	०	१२००००
८	चाडपर्व खर्च	१५०००	१५०००	१३२०००	७००००	२८००००	५१२०००
	जम्मा						११८७६०००

२६.२ **कानूनी सल्लाहकारः** लुम्बिनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधासम्वन्धी ऐन,२०७६ मा कानुनी सल्लाहकार राखी पारिश्रमिक दिने व्यवस्था छैन।त्यसैगरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३(८) मा तोकिएको भन्दा फरक पदमा कर्मचारी पदपूर्ति गर्न नहुने उल्लेख छ। पालिकाले यस वर्ष एक जना कानूनी सल्लाहकार कर्मचारी राखी रु ११४५१८। पारिश्रमिक खर्च भुक्तानी दिएको छ। उल्लेखित ऐनमा समावेश गरेरमात्र यस्तो खर्च लेख्नुपर्नेमा ऐनमा समावेश नगरी भएको भुक्तानी अनियमित खर्च रु

अनियमित भएको	१,१४,५१८

२७ **बहाल कर** (८२८-२०८१-२-१८):

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ वमोजिम वहाल रकम भुक्तानी दिदा दश प्रतिशतका दरले अग्रीम करकट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।तर पालिकाले विर्जा खाना महोत्सवका लागि हरियालि सामुदायिक उपभोक्ता समितिलाई टेण्ट भाडा वापतको रु ११०००० को भुक्तानीमा रु ११००० वहालकर कट्टा गरी भुक्तानी दिनुपर्नेमा रु १००० मात्र कट्टा गरेको देखिएकाले घटी कर रु १०००० असुलगरी दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	१०,०००

२८ **अनुदानको उपयाेग**

कृषी क्षेत्रको रुपान्तरण, कृषी तथा पशुपन्छीजन्य व्यवसाय प्रवर्धन लगायतका कृषी, पशुपन्छी, बालीनाली, मत्स्य आदि सम्वन्धी अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यक्रमबाट विभिन्न व्यक्ति तथा समूहलाई अनुदान दिएको देखिन्छ । यस्ता कार्यक्रम संघका साथै प्रदेश तथा स्थानीय तह मार्फत तिनका समेत स्रोत साधनको सम्लग्नतामा सञ्चालन गर्न विभिन्न नीति कार्यविधी तथा निर्देशिका नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट समेत तर्जुमा भएको देखिन्छ । सोही बमोजिम लक्षित कृषक वर्गलाई अनुदान वितरण वापत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार यस वर्ष यस पालिकावाट कृषि तथा पशु तर्फ ९५३७ जना व्यक्ति र संस्थाको लागि अनुदान वापत रु ७०२०४६८ खर्च भएको छ। यस्ता खर्चको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी अनुदान प्राप्त गर्ने कृषकको नाम, ठेगाना र अनुदानको किसिम तथा रकम वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनु पर्दछ ।

क्र.सं.	कार्यक्रम	अनुदानविवरण	कार्यालयकोअनुदान	लागतसहभागिता/कृषक	जम्माखर्च	लाभान्भितसंख्या	कैफियत
नगरस्तरियकृषि कार्यक्रम							
१	साना कृषि यन्त्र वितरण कार्यक्रम	मिनिटिलर- ७२ कर्नसेलर-४ वितरण	१७०२४००	१७०२४००	३४०४८००	७५	१ थान कर्नसेलर वितरण बाँकी
२	सिंचाईको लागि ७० प्रतिशत अनुदानमा मोटर वितरण	२ हर्सपावर सिंचाई मोटर-८० थान	९७२९३०	४१६९७०	१३८९९००	७८	२ थान वितरण बाँकी
३	५०% अनुदानमा मकै बीउ वितरण	७०० के.जि.	१४८५००	१४८५००	२९७०००	२०९	
४	बाली संरक्षण कार्यक्रम	समस्या अनुसार विषादी वितरण	२६१८००	०	२६१८००	३२६०	
५	नगरस्तरिय एकिकृत शिविरमा बाली उपचार शिविर संचालन	नमुनना समस्या अनुसार विषादी वितरण	१९२५००	०	१९२५००	२९५०	
६	करेशावारी स्थापनाको लागि तरकारी किट वितरण कार्यक्रम	१६३० सेट तरकारी किट वितरण	४६४५५०	०	४६४५५०	१६३०	
७	५०% लागत सहभागितमा च्याउ बीउ उत्पादन तथा बजारीकरण कार्यक्रम	च्याउ वीउ उत्पादनका लागि सहयोग	९६०१६	९६०१६	१९२०३२	१	
८	५०% लागत सहभागितमा भर्मिमल उत्पादन तथा बजारीकरण कार्यक्रम	भर्मि मल उत्पादनका लागि सहयोग	६५५५०	६५५५०	१३११००	१	
९	विभिन्न बालीका नयाँजातकोहरुको प्रदर्शन कार्यक्रम संचालन	१४ वटा नयाँजातको धान प्रदर्शन	६२९१८	०	६२९१८	१४	
१०	सुनौलो हजार दिन भित्रका आमाहरुलाई तरकारी किट वितरण कार्यक्रम	२५० सेट तरकारी किट वितरण	८९७५०	०	८९७५०	२५०	
	जम्मा		४०५६९१४			८४६८	
११	खादयान्न बालीको बीउमा मूल्य अनुदान	३०.१ टन गहुँ बीउ वितरण	१०५६६५०	१०५६६५०	२११३३००	७५२	९७ समहु र फर्मका
१२	मकै बाली प्रवद्धन कार्यक्रम	मकै बीउ/साना सिंचाई/कृषि यन्त्र	७२७४०१	६८७४०१	१४१४८०२	२१०	

		वितरण/तालिम					
१३	साना सिंचाइ प्रवद्धन कार्यक्रम स्यालो टुवेलजडान वडा नम्वर ३ र९ मा	स्यालोटुवेल जडान-२	१६५७५०	१६५७५०	३३१५००	३२	
१४	धान बाली प्रवद्धन कार्यक्रम	धान बीउ/साना सिंचाइ/कृषि यन्त्र वितरण/तालिम	८५०८५३	८५०८१३	१७०१६६६	७४	
१५	खादयान्न बीउ उत्पादन कार्यक्रम	गहुँ बिउ उत्पादन कार्यक्रम ७.५ हे	१६२९००	१६२९००	३२५८००	१	
जम्मा			२९६३५५४			१०६९	
कुल जम्मा			**७०२०४६८**			**९५३७**	

२९ **निर्देशिकाको पालना**

गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ वमोजिक लघु उधमि स्तरोन्नति कार्यक्रमवाट भएको तालिमवाट उत्पादित समाग्री ५० प्रतिसत कम मुल्यमा विक्रि गर्ने सकिने व्यवस्था छ । पालिकाले १६४। ०८१।३।११ वाट माईक्रोटेक ट्रेनिङ एकेडेमि मा दिएको चप्पल वनाउने तालिमवाट उत्पादित २२५ जोर चप्पल कार्यविधि विपरित कर्मचारीलाइ वितरण गरेको देखियो । निर्देशिका वमाजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्दछ ।

३० **कर्मचारी तथा पदाधिकारीको बैठक भत्ता**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण

गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१,७००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३१ **राजश्व दाखिला**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८,२४४** सम्परीक्षण

गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **६,३८६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **७,३८३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **४,३८१** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **५,४११** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **२,४८४** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३२ **कर तथा शुल्क असुली**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ। ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

राजश्व आयशिर्षक	आ.व.२०७९।८० को खुद आम्दानी	आ.ब.२०८०।८१ अनुमान	आ.व.२०८०।८१ को खुद आम्दानी	असुली प्रतिशत
सम्पति कर	६३४२४५७	६००००००	७२३०१०४	१२०.५
भुमिकर, मालपोत	१६७११४१६.५३	१४००००००	६५४४५१.५०	४.६७
घर जग्गा रजिष्ट्रेसन शुल्क	०	०	२४७०	
बहाल कर	१६६२३१५.१७	१५०००००	२०८०६६६.६२	१३८.७१
बहाल विटौरी कर	५८५०९६१	४००००००	२३२२२१६	५८.०५
अन्य मनोरन्जन कर	०	०	१५००	
कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवसायीक कारोवारमा लाग्ने कर	०	०	१५००	
अन्य कर	१४४४०	२०००००	३९२३७	१९.६१
सरकारी सम्पतिको वहालवाट प्राप्त आय	१०५६११२	१५०००००	७१८९००	४७.९२
विद्युत सेवा शुल्क	५७५०	०	३३००	
अन्य सेवा शुल्क दस्तुर	०	०	२५२००	
न्यायिक दस्तुर	०	०	५३९०	
शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	२६२००	३००००	२८२००	९४
परीक्षा शुल्क	१६५००	१००००	१४०००	८२.७३
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	६८१६५१	१२०००००	९९२८२४	८२.७३
नक्सापास	२३९५२४	७०००००	९०४२००.९०	१२९.१७
सिफारिस दस्तुर	४५६०८२१	५००००००	३७४८५८२.०९	७४.९७
व्यक्तिगत घटना दस्तुर	८१८१००	३०००००	१०२४१००	३४१.३६
नाता प्रमाणित दस्तुर	३२२१००	३०००००	४५३०२५	१५१
अन्य दस्तुर	२३९०७३	५०००००	११८३०२	२३.६६
व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	५२००	२०००००	२०१४५	१०.०७
विद्युत सम्बन्धी दस्तुर	०	०	१८००	
अन्य क्षेत्रको आय	०	०	१५६५६	
न्यायिक, दण्ड जरिवाना	०	०	११८५	
प्रशासनिक दण्ड जरिवाना	३१८२७९०.५०	७०००००	१७५४४१६.७५	२५०.६३
धरौटी सदरस्याहा	०	०	१७५२५०	

अन्य राजश्व	८२५८१९३.१२	२००००००	८४३५३०	४२.१७
व्यवसाय कर	७०५७००	१५००००००	१३९६३७३	९३.०९
वेरुजु	४०६०८	०	३४८२१८.५३	
जम्मा	५०७३९९१२		२४९२४७४३	

पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन।तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायारामा ल्याउनु पर्दछ।

व्यवसाय कर : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनूपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले व्यवसायीहरुको लगत राखी राजस्व असुल गर्नुपर्नेमा लगत नराखी कर रकम संकलन गरेको पाईयो । पालिकाले व्यक्तिगत स्वघोषणाका आधारमा मात्र व्यवसाय दर्ता र नविकरण गर्ने गरेको तथा व्यवसाय दर्ता नभएका व्यवसायहरुको अनुगमन गरेको पाईएन । यस वर्ष व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. १५०००००० प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा रु. १३९६३७३ मात्र कर संकलन गरेको छ । पालिका क्षेत्र भित्रका व्यवसायीको अभिलेख अध्यावधिक गरी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ।

सवारी कर : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर उठाउने उल्लेख छ । सम्वन्धित निकायसँग समन्वय गरी हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख राखि कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ सम्वन्धित निकायको ध्यान जानुपर्दछ ।

मनोरञ्जन कर : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगीत, थियटर मनोरञ्जन प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा पालिकाले रु.१५०० मात्र मनोरञ्जन कर संकलन गरेको देखियो। पालिकाको क्षेत्रभित्र उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरि असुल गर्नुपर्दछ ।

३३ सामुदायिक वनको आय

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६२ (ख) बमोजिम सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपयोग सम्बन्धमा वार्षिक कार्ययोजना बनाई पालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने र वार्षिक कार्ययोजना बमोजिमको वन पैदावारको विक्री वापतको प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत सम्बन्धित गाउँपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिका अन्तरगत सामुदायिक वनहरु भए पनि सो अनुसार रकम दाखिला गरेको देखिएन । सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपयोग गर्दा विक्रि वाट प्राप्त रकमको दश प्रतिशतले आउने रकम प्राप्त गर्ने सम्वन्धमा कारवाही हुनुपर्दछ।

३४ आन्तरिक आय व्यवस्थापन

३४.१ नदीजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्था : आइई प्रतिवेदन अनुसार पालिकाको क्षेत्र अर्न्तगतको अगिया खोलाको निम्न स्थानबाट निम्नानुसार परिमाणमा नदीजन्य पदार्थ उत्खनन र विक्रि गर्ने विवरण पेश भएको छ।

उत्खनन् क्षेत्र/ स्थान	वार्षिक उत्खनन गर्न मिल्ने घ.मि.	न्यूनतम रोयल्टी
अर्घाखाँचीको सिमाना देखी गब्दाह गाउँको उत्तर भटावा क्षेत्र	१५०००	५९९२२००
देवी मन्दिर देखी जामुनघारी क्षेत्र	६२१०	
गुडुरुङ खोला एकल दमार घाट	१५७५०	४४४९६६५
जम्मा	३६९६०	१०४४१८६५

उपरोक्त घाट मध्ये पालिकाले यस बर्ष निम्नानुसार घाटमा ठेक्का ब्यबस्था गरी राजश्व असुल गरेको देखियो।

घाट स्थान	परिमाणघ.मि.	न्युनतम रकम	असुल रकम
गुडुरुङ खोलाचौथो खण्ड	१५७५०	४४४९६६५	४६९९६५६
अगिया खोला	३४३८	५९९२२००	६००००००
जम्मा	१९१८८	१०४४१८६५	१०६९९६५६

पालिकाबाट आइइ गरेको अर्घाखाँचीको सिमाना देखी गब्दाह गाउँको उत्तर भटावा क्षेत्र र देवी मन्दिर देखी जामुनघारी क्षेत्रको ठेक्का ब्यबस्था गरी राजश्व असुल गरेको देखिएन । अगिया खोलाको ठेक्का लगाएकोमा सोको आइइ प्रतिबेदनले तोकेको परिमाण पेश भएन। कार्यक्षेत्र भित्रका आइइ प्रतिबेदनले तोकेको परिमाणको ठेक्का ब्यबस्था गरी राजश्व बृद्धि गर्नुपर्दछ।

३४.२ **कोन्द्रा खोलाको आय ठेक्का:** पालिका क्षेत्र भित्रको कोन्द्रा खोलाको नदिजन्य पदार्थ बिक्री गर्नका लागि ठे.नं. २०८०।८१ बाट कृष्ण कन्ट्रक्सन मायादेवी- ४ कपिलवस्तुसंग वार्षिक रु ३४५१०५१ बुझाउने गरी २०८०।९।८ मा संझौता गरी २०८०।९।१९ मा कार्यदेश दिएकोमा निम्नानुसार देखियो

कवोलकर्ताले वार्षिक कवोल गरेको रकम मध्ये प्रथम किस्ता वापत २०८०।९।८ मा रु १२५१९५२ बुझाएकोमा बाँकी रकम बुझाएको देखिएन। ठेक्का व्यवस्था भए पछि वन क्षेत्रमा उठाउन नपाउने भनी डिभिजन वन कार्यालयले रोकेपछि ठेक्काको काम गर्न नपाएको उपर क्षतिपूर्ति सहित धरौटी रकम फिर्ता पाउँ भनी पालिकामा सकारकर्ताले २०८१।१।९ मा निवेदन दिएको र निवेदक कृष्ण कन्ट्रक्सनका सञ्चालक सर्बेश कुमार पाण्डेयले उच्च आदालत तुलसीपुरमा मुद्धा नं. ०८०-WO-०२४९/३३८ विपक्षी नगरपालिकाको कार्यालय समेत भएको उत्प्रेषण परमादेश माग गरेको रिट निवेदनमा अदालतले माग गरे बमोजिम संझौताका सक्कलै विल भरपाई च.नं. १५५०५ मिति २०८१।३।२० मा बुटवल इजलास रुपन्देही पठाएकोले लेखापरीक्षणमा सक्कल स्रेस्ता पेश भएको छैन।

३४.३ **तलेरिया ताल आय ठेक्का** : नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा रहेको तलेरिया तालमा ठेक्का अवधी २०८१।२।४ देखी २०८८।।२।३ सम्म ७ वर्षका लागि कुल रु १०,५४,६५० कवोल गरी श्री टि एण्ड टी कृषि पशुपंक्षि तथा मस्यपालनसंग सम्झौता भएकोमा संझौता अनुसार प्रथम वर्ष १५ प्रतिशत रु १,५८,१९८ मिति २०८१।२।३ मा असुल भएको र बाँकी रकमको हरेक वर्षको बैसाख मसान्त भित्र २०८२ बैसाख देखि २०८६ बैशाख मसान्त भित्र प्रत्येक वर्ष क्रमश सम्झौता रकमको १५,२०,२०,१५,१५ प्रतिशतका दरले बुझाउने र हरेक वर्ष बाँकी किस्ता रकमको १ वर्ष समयावधी भएको बैंक जमानत पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था सम्झौतामा रहेकोमा सकारकर्ताले २०८१।२।३ मा २०८१।२।३ देखी २०८२।२।३ सम्म २६५ दिन म्याद भएको रा.बा. बैंकको रु १० लाखको बैंक जमानत पेश गरेको छ।बाँकी रकमको हरेक वर्ष सम्झौता अनुसारको बैंक जमानत लिइ किस्ता असुल गर्नुपर्दछ।

३५ फोहरमैला व्यवस्थापन

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ अनुसार स्थानीय तहहरुले स्रोतमै फोहरमैलाको वर्गीकरण गर्न लगाई सोही अनुसार सङ्कलन र व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। फोहोरमैला ब्यबस्थापन अन्तर्गत ल्यान्डफिल साइड ब्यबस्थापनमा पालिकाले यस बर्ष रु ३ लाख बजेट

बिनियोजन गरेकोमा खर्च गरेको छैन। फोहर उत्सर्जन हुने स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने, नकुहिने, सिसाजन्य, अस्पतालबाट उत्पादित र इ-वेष्ट लगायतका फोहर वर्गीकरण गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गरेको देखिएन । फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी पालिकाको पर्यावरणलाई स्वच्छ राख्नुपर्दछ ।

३६ मुल्य अभिवृद्धि कर

३६.१ **आयठेक्का** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ को दफा १५(३) मा विक्रि आयबाट प्राप्त रकममा १३ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरी वेदर्तावाला (शीर्षक ३३३१७) मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आकृति निर्माण सेवा (स्थायी लेखा नम्बर ६०२३३४२७१) को सकार रकम रु ४,२०,००० को १३ प्रतिशतले हुने रु ५४,६०० असुल गरि सकारकर्ताको स्थायी लेखा नम्बरबाट समायोजन हुने शीर्षक ३३३१४ मा दाखिला गरेको देखिएकोले उक्त रकम असुल गरी बेदर्तावला राजश्व शीर्षक (३३३१७) मा दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	५४,६००

३६.२ **तौलिया ताल** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ को दफा १५(३) मा विक्रि आयबाट प्राप्त रकममा १३ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरी वेदर्तावाला वेदर्तावाला राजश्व शीर्षक (३३३१७)मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। तलेरिया तालको ७ वर्षे ठेक्का रकम मध्ये आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को असुल गरेको रु १५८१९८ को १३ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर रु २०५६६ सकार कर्ता टि.एण्ड टि कृषि पशुपंक्षि तथा मस्यपालन फर्मबाट असुल गरेको नदेखिएकोले असुल गरी वेदर्ता शीर्षक ३३३१७ मा दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	२०,५६६

३६.३ **कवाडी शुल्क** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ को दफा १५(३) मा विक्रि आयबाट प्राप्त रकममा १३ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरी वेदर्तावाला राजश्व शीर्षक (३३३१७)मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले कवाडी शुल्क असुल गर्ने ठेक्काको सकार कर्ता लुम्बिनी कवाड सेन्टरको सकार रकम रु ६५५७८६ को १३ प्रतिशतले रु ८५२५३ असुल गरी वेदर्ता शीर्षक ३३३१७ मा दाखिला गर्नुपर्नेमा रु ४२६२६ मात्र असुल गरेको देखिएकोले घटी रु ४२६२७ असुल गरी राजश्व शीर्षक ३३३१७ मा दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	४२,६२७

३६.४ **फोहोरमैला व्यवस्था शुल्क** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ को दफा १५(३) मा विक्रि आयबाट प्राप्त रकममा १३ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गरी वेदर्तावाला राजश्व शीर्षक (३३३१७)मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापन वापत ठेक्काको सकार कर्ता फेरी ईन्भारोमेन्टल सर्भिसेज प्रा.लि. बुटवल (स्थायी लेखा नम्बर ६१०१८६१०९) संग गरेको ५ वर्ष सम्झौता बमोजिम २०८०।८१ मा बुझाउन पर्ने रु १३२०० को १३ प्रतिशत मु.अ.कर रु १७१६ असुल गरेको नदेखिएकोले असुल गरी वेदर्तावाला राजश्व शीर्षक मा दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	१,७१६

३७ गैर सरकारी संस्थाबाट खरिद

सार्बजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १९ मा सार्बजनिक निकायले कुनै खरिद गर्दा आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट स्थायी लेखानम्बर र मुल्य अभिबृद्धि करमा दर्ता प्रमाणपत्र लिएका ब्यात्कि, फर्म ,कम्पनी, संस्था सँगमात्र गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ। आयकर ऐन २०५८ को दफा ८८ मा सेवाशुल्क भुक्तानीमा कर बिजक पेश गरेमा १.५ प्रतिशत र बिजक पेश नगरेको भुक्तानीमा १५ प्रतिशत अग्रीम कर कट्टी गरी भुक्तानी गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ। पालिकाले निम्नानुसारका स्थायि लेखानम्मर लिएका सस्थाहरुलाई कर बिल बिजक बेगर कार्यक्रम सञ्चालनको सेवा शुल्क भुक्तानीमा १५ प्रतिशत कट्टी गर्नुपर्नेमा घटि कट्टी गरेको देखिएकोले तेस्रो पक्षको कर कट्टी घटाइ घटी रकम १५७७०० असुल गर्नुपर्ने रु

क्रम संख्या	भौचर नं र मिति	कामको विवरण	गैरसरकारी संस्थाको नाम	स्थायी लेखा नम्बनर	भुक्तानी रकम	घटी कर रकम
१	११२२-२०८१।३।२१	बालमैत्री घोषणा कार्यक्रम	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	-	५३३१२४	२७८७४
२	१०६८-२०८१।३।१८	सार्वजनिक सुनाई कार्यक्रम	पि.एम.एस मल्टिमिडिया प्रा.लि.	६१०४७७०१८	२५०००	३१०५
३	१०६९-२०८१।३।१८		वैखरी मिडिया प्रा.लि.	६०६६३०७७५	२५०००	२४२७
४	१०८५-२०८१।३।१९	वडाको परिचयात्मक डकुमेन्ट्रि निर्माण	पि.एम.एस मल्टिमिडिया प्रा.लि.	६१०४७७०१८	१०००००	३९२२
५	१०७०-२०८०।३।१८	कानूनी सचेतीकरण कार्यक्रम	अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र	३००९३१९७६	९९०००	१२१३४
६	१०५८-२०८१।३।१७	सार्वजनिक सुनुवाई	वैखरी मिडिया प्रा.लि.	६०६६३०७७५	४००००	३५५५
७	१०३०-२०८१।३।१३				८००००	७४५०
८	७८२-२०८१।२।९	बालवालिकासंग उपमेयर अन्तरक्रिया			६३७१०	६४१०
९	४८५-२०८०।११।२३	बालबालिकासंग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम			५००००	१८७०
१०	९०४-२०८१।२।३१	कम्प्युटर तालिम	स्कलर्स कम्प्युटर इन्स्टिच्युट एण्ड ट्रेडिङ सेन्टर	६०९३८७८६१	९९५२२	११००५
११	८८५-२०८१।२।२९	उद्घोषण तथा नेतृत्व विकास तालिम	वैखरी मडिया प्रा.लि.	६०६६३०७७५	१३६०८०	१५८२६
१२	८४९-२०८१।२।२४	हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता	मायादेवी मिडिया ग्रुप प्रा.लि.	६०६६४३९८६	१४३७००	१०७४०
१३	८३५-२०८१।२।२१	सार्वजनिक सुनुवाई	लुम्विनि दर्पण साप्ताहिक	६०६०९९६५३	३००००	३१४०
१४	८१६-२०८१।२।१६	व्यक्तित्व विकास तथा उद्घोषक तालिम			१०००००	८२३२
१५	७३९-२०८१।१।२१	न्यायिक समिति मेलमिलाप पुनर्ताजकी तालिम	जनहितसंरक्षण मञ्च	३०१५४९७६५	९३७८०	५३४३
१६	७५०-२०८०।२।३	कम्प्युटर तालिम	न्यून सिद्धार्थ कम्प्युटर एजुकेशन सेन्टर	३०५१६१२६२ विल भन्दा बढी भुक्तानी	१९९७००	३०००
१७	५९०-२०८०।१२।२०	कानूनी साक्षरता कार्यक्रम	वहु आयमिक सेवा केन्द्र नेपाल	३०१००३४७४	१९११००	२२१०७
१८	७७७-२०८१।२।	व्युटिपार्लर तालिम	अंशु व्युटी पार्लर तथा ट्रेडिङ्ग	६०५२०५८३७	९८०००	९५६०

	७					
जम्मा					२१०७७१६	१५७७००

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **८,५४५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१-२** को निर्णयले रू **१५,१७३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,५७,७००

३८ **नदिजन्य पदार्थको रोयल्टी**

स्थानिय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ संशोधन सहितको दफा ६२ (क) मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको ढुङ्गा , गिटि , बालुवा एवं माटो नदिजन्यपदार्थ बिक्री गरी प्राप्त रकम नगरपालिकाको संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ। नदिजन्य पदार्थ उतखनन् र संकलनमा प्रदेश आर्थिक ऐन अनुसार प्रति क्युव फिट रु ८ का दरले शुल्क लगाइ मु अ कर समेत असुल गरीने ब्यबस्था छ। पालिकाभित्रका निम्नानुसारका निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने माटो ,ग्राभेल, ढुङगा र गिटी, रितपुर्वकको कर बिजक जारी गरी खरिद गर्नुपर्नेमा ठाडो भर्पाइमा खरिद गरेको आधारमा उपभोक्ता समितिलाइ निर्माण कार्यमा खपत भएको निर्माण सामग्रीको रोयल्टी रकम समेत मुल्यांकन गरी भुक्तानी गरेको देखियो। ठाडो भर्पाइमा खरिद गरेको निम्नानुसार मुल्यांकन भएको निर्माण सामाग्रीको रोयल्टी असुल हुन नसकेको रु

गो भौ नं मिति	योजना	निर्माण सामाग्री	रोयल्टी र मु.अ कर रु
३२२÷२०८१।३।४	बिभिन्न सडक मर्मत वडानं ५ उ.स.	ढुङ्गा÷१६ .घ. मि गिटि÷ १४ घ मी बालुवा÷ ११ घ मी	१३०७६
३७५÷२०८१।३।१६	सि एल सि चोक देखि दक्षिण तेज ब. थापाको घर सम्म बाटो माटो पटान तथा ग्राभेल उपभोक्ता समिति	माटो÷ १२० घ. मि	१४३५२
२५२÷२०८१।२।१४	विचौवापुर सडक निर्माण उपभोक्ता समिति	माटो÷ ९० घ. मि	१०७६४
३३३÷२०८१।३।६	सानो चेतरादेई बैकुण्ठपुर सडक निर्माण उपभोक्ता समिति	माटो÷ ९५ घ. मि	११३६२
३३२÷२०८१।३।६	मलवा राम किशन पाठकको घर देखि धनकौली मा.वि. सडक निर्माण उपभोक्ता समिति	माटो÷ १५७ घ. मि	१८७७७
३३१÷२०८१।३।६	दिनेशपुनकोघरदेखिराजेशप्रसादयादवकोघरसम्मबाटोस्तरोन्नतिउपभोक्तासमिति	माटो÷ १६२ घ. मि	१९३७५
३६३÷२०८१।३।१३	भरिया गाउँभित्र अधूरो सडक निर्माण उपभोक्ता समिति	माटो÷ १०२ घ. मि	१२१९९
२३८÷२०८१।२।७	पक्रेहटा सडक पिसिसि ढलान उ.स.	माटो÷ ४५ घ. मि	५३८२
जम्मा			१०५२८७

अनियमित भएको	१,०५,२८७

३९ **१५ शैया अस्पताल**

३९.१ ठेक्का नं. २०-२०७८।७९ पालिलाको १५ शैयाको अस्पताल निर्माणको लागि सम्झौता रकम रु १२५२१६७५६।७३ मा मिति २०८१।१।१२ भित्र सम्पन्न गर्ने गरी २०७९।१।१३ मा सम्झौता भएकोमा निम्नानुसार देखियो।

ठेक्काको म्याद थपः सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५६ मा खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार खरिद सम्झौताको म्याद थप गर्ने उल्लेख छ । नियमावलीको नियम १२८ मा खरिद तथा निर्माणको सम्झौता गर्नेले सम्झौता बमोजिम काम शुरु नगरेमा, काम शुरु गरी बीचमै छोडेमा वा सम्झौता बमोजिम प्रगति नगरेमा सार्वजनिक निकायले त्यस्तो सम्झौता जुनसुकै बखत अन्त्य गर्न सक्ने र त्यसरी सम्झौता अन्त्य भएमा पेश्की र कार्य सम्पादन जमानी प्राप्त गर्ने, १० प्रतिशत सम्म पूर्वनिर्धारित क्षतिपूर्ति लगाउने, बाँकी काम सम्झौता गर्नेको लागतबाट पुरा गराउने र कालोसूचीमा राख्न लेखी पठाउने व्यवस्थाहरू छन् । निर्माण व्यावसायीले सम्झौताको अवधिमा कार्य सम्पन्न गर्न नसकेकोमा प्रथम पटक कार्यापालिकाको निर्यणले कार्य तालिका पेश नगराई २०८१ चैत्र मसान्तसम्म म्याद थपेकोमा लेखापरीक्षण अवधीसम्म कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने म्याद २ महिना देखिएकोमा पालिकाले २०८०।८१ सम्म तेस्रो विलसम्म रु ४१२०८६६७।८६ कार्य मूल्याङ्कन अर्थात सम्झौता रकमको ३२.९० प्रतिशत मात्र प्रगति भएकोमा लेखापरीक्षण अवधीसम्म चौथो विलसम्मको कुल रु ६०१२५७७८ अर्थात ४८.०१ प्रतिशत मात्र बित्तिय प्रगति देखिन्छ।पालिकाले हाल साइडमा काम भइरहेको जनाएता पनि कार्य प्रगति न्यून भएकोमा थप भएको म्यादमा कार्य सम्पन्न नभएमा नियमावलीको नियम १२१ अनुसार अधिक्तम १० प्रतिशत पुर्वनिर्धारित क्षतिपुर्ति रकम असुल तथा निजको नाममा रहेको पेश्की रकम रु १४४६५०१२(२०८१।१३ को चौथो बिल को रु ७०७८८२३ कट्टी गर्दा) बाँकी रहेकोले उक्त पेश्की बैंक जमानत वा मूल्याङ्कन विलबाट कट्टि गरी पेश्की फर्स्यौट गर्नुपर्ने रु

लेखापरीक्षणको अवधिसम्मको भौतिक प्रगती

असुल गर्नुपर्ने	१,४४,६५,०१२

३९.२ **एजविल्ट ड्रइङ्ग** : पालिकाले सम्झौताको SCC ७१.२ मा निर्माण कार्य सम्पन्न पश्चात ३० दिन भित्र एजविल्ट ड्रइङ्ग पेश गर्नुपर्ने र यदि पेश नगरेमा निजको भुक्तानी रकमबाट रोक्का गर्ने रकम उल्लेख गर्नुपर्नेमा दुबै व्यहोरा लागू नहुने (NA) राखी वि.ओ.क्यूमा एजविल्ट ड्रइङ्ग वापत रु १ लाख भुक्तानी गर्ने ब्यबस्था राखेको देखियो। नियमानुसार निर्माण व्यवसायिले कार्यसम्पन्न पश्चात एजिवल्ट ड्रइङ्ग पेश गर्नुपर्ने र पेश नगरेमा रु २ लाख सम्म भुक्तानी रोक्का गर्नु पर्दछ।

३९.३ **विमाको कर विजक** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ बमोजिम दर्तावाला करदाताले रितपूर्वक कर विजक पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा निर्माण व्यवसायीले विमा वापतको रकम भुक्तानी गर्दा प्रिमियर इन्सुरेन्स कम्पनी लिमिटेडको २०२२।७।५ को बिमालेखबाट २०२२।७।७ देखी २०२३।७।६ सम्मको रु २७८४५, २०२२।७।५ देखी २०२४।४।२४ सम्मको रु ६०३७९२, सिद्धार्थ प्रिमियर इन्सुरेन्स कम्पनी लिमिटेडको २०२४।६।१८ को विमालेखबाट २०२४।६।२१ देखी २०२५।४।१५ सम्मको रु १७२५०५ २०२४।६।२१ देखि २०२४।६।२० सम्मको रु १७५२० भुक्तानी गरेको रिसिप्ट मात्र पेश भएकोले उक्त भुक्तानीको बिमा कम्पनिको कर बिजक पेश हुनुपर्ने अन्यथा आगामी विलबाट भुक्तानी भएको विमावापतको रकम असुल गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४० **सुरक्षित नागरीक आवाश कार्यक्रम**

पालिकाबाट पेश भएको विवरण अनुसार सुरक्षित नागरिक आवाश कार्यक्रम अर्न्तगत आर्थिक वर्ष २०७७।७८ मा ३०८ लाभग्राही छनौट भई २९९ लाभग्राहीले सम्झौता गरी प्रथम किस्तावापत प्रति लाभग्राही १२,७०० का दरले रु ३७,९७,३००। भुक्तानी दिएकोमा यो वर्ष १४ जनाले रु ४,९४,६७७ समेत २०८०।८१ सम्म २३७ लाभग्राहीले कार्यसम्पन्न गरी दोस्रो किस्ता वापत रु ७८,७२,८०० भुक्तानी गरेको देखिन्छ।प्रथम किस्ता लिई हालसम्म कार्य सम्पन्न गरी दोस्रो किस्ता लिन नआउने ६२ लाभग्राहीको प्रथम किस्ता वापत लिएको रु ७,८७,४०० को सम्बन्धमा कार्यालयले अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्दछ।

४१ **हेडपम्प र जस्तापाता खरिद र बितरण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ को उपदफा १ मा पालिकाहरुले आफनो अधिकारक्षेत्र भित्रका स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक वार्षिक रणनीतिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाइ लागु गर्नु पर्ने उल्लेख छ ।त्यस्तै उत्पादनमुल तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने योजनालाइ प्राथमिकता दिनुपर्नेमा पालिकाले वितरणमुखी कार्यमा बजेट विनियोजन गरी खर्च गरेको छ । नमुना छनौटको आधारमा परीक्षण गर्दा यस बर्ष निम्नानुसार हेण्डपम्प र जस्तापाता खरिद गरी जडान गर्ने स्थान र लाभग्राहिको अभिलेख वेगर सप्लायसर्सलाइ भुक्तानी गरेको देखियो। पालिकाले बिगत बर्ष देखि हेण्डपम्प र जस्तापाता खरिद गरी बितरण गरेकोमा बितरण गरिएका जिन्सीको उपयोग सम्बन्धमा अभिलेख राखि अनुगमन समेत गरेको देखिएन। कति घरधुरीमा कति फुटे जस्ता आबश्यक पर्ने हो सोको बिबरण र अभिलेख तथा उपयोगको सुनिश्चित नगरी बजेट छुट्टाएको आधारमा खरिद गरी मागको आधारमा बितरण गरेकोले खरिद गरिएका हेन्डपम्प र जस्तापाताको उपयोगको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

गो भौ नं मिति	योजना	सप्लायर्स	विवरण	रकम रु	कैफियत
२४÷ २०८०।१०।१८	हेन्डपाइप सामाग्री खरिद वितरण	अंशिका आर्डर एण्ड जनरल सप्लायर्स	६ नम्बर हेण्डपम्प सामाग्री सहितको १११ सेट पालिका	२३९४७४१	नगरपलिका कार्यालयमा मौज्दात
			सामाग्री सहितको ५० सेट वडानं ६		वडा कार्यालयबाट बितरण गरेकोमा उपयोगको प्रमाण पेश नभएको
			सामाग्री सहितको २० सेट वडानं १०		वडा कार्यालयबाट बितरण गरेकोमा उपयोगको प्रमाण पेश नभएको
			६ नम्बर हेण्डपम्प १५ थान वडानं १०		वडा कार्यालयबाट बितरण गरेकोमा उपयोगको प्रमाण पेश नभएको
३७÷ २०८०।११।१३ गापा पुजिगत	वडा भित्रका विभिन्न स्थानमा घरको छानो निर्माण र खरको छाना मुक्त कार्यक्रममा जस्तापाता खरिद र बितरण	हुलास स्टील इण्डष्ट्रिज लिमिटेड	जस्तापाता खरिद ८ फुटे÷३८१६ थान	५१४६०२	२१२१ थान बितरण गरेकोमा उपयोगको प्रमाण पेश नभएको र १६९५ थान मौज्दात
			प्लेनपाता खरिद ÷३६४ थान		२१२थान बितरण गरेकोमा उपयोगको प्रमाण पेश नभएको र १५२ थान मौज्दात
६÷ २०८०।११।१३संघिय पुजिगत				५२०००००	
२८४÷ २०८१।२।२१ पुजिगत	वडाका विभिन्न स्थानमा खानेपानी हेण्डपम्प निर्माण वडानं ४ र ५	आदित्य सप्लायर्स		६८०६४९	खरिद भएका सामग्रीहरुको उपयोगिताको सम्बन्धमा सम्बन्धित वडा कार्यालय जिम्मेवार रहने गरी
जम्मा			४३८२ थान	८७८९९९२	

उपरोक्त अनुसारको वितरण

प्रमाण पेश नगरेको	८७,८९,९९२

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८०/८१

कार्यालय र स्थान : बुद्दभुमी नगरपालिका, कपिलवस्तु , बुद्धभुमि नगरपालिका , कपिलबस्तु

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	रमेश गौतम	२०७९-६-४	२०८०-१२-३
कार्यालय प्रमुख	ध्रुव प्रसाद नेपाल	२०८०-१-४	२०८१-१-२१
कार्यालय प्रमुख	चुरामणी पन्थी	२०८१-१-३१	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	रेनुराम ज्ञवाली	२०७८-१०-२५	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
१४,९२८,३७८	१०,९४६,५७१	११,९९७,०५४	०	०	०
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	३७,८७२,००३
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्र्यौट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	२५८,०२८
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	३७,६१३,९७५

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		१९२३६२२९३.३८	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	४९५९६४३०१.६	चालु खर्च	४९४११८५९३.२४
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	३३६१८१३४	पूँजीगत खर्च	२४०३७४०४५
राजश्व बाँडफाँट	१८२६४३४४६.१	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	३०९६७५८२९.०२
आन्तरिक आय	२४९२४७४३.३९		
अन्य आय	३१२३९२५६८.०२		
कुल आय	१०४९५४३१९३.११	कुल खर्च	१०४४१६८४६७.२६
बाँकी मौज्दात		१९७७३७०१९.२३	

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्वारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा ७ मा स्थानीय तहको बजेट घाटा व्यवस्थापन तथा अन्य वित्तीय अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानुन बमोजिम हुने उल्लेख भएकोमा स्थानीय तहले कानुन निर्माण गर्दा संघीय कानुनसँग सामाञ्जस्यता कायम नगरेकोले यसमा सुधार हुनुपर्दछ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ। अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ। यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ।
- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।

- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ। लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ। मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ। तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोरा कार्यान्वयन नभएकोले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी देखिँदैन। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।
- पालिकामा निर्माणाधीन आधारभूत अस्पताल भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ।